…N MAITTEN TYÖLÄISET LIITTYKÄÄ YHTEEN. TEILLÄ ON AINOASTAAN KAHLEENNE MENETETTÄVÄNÄ JA KOKO MAILMA VOITETTAVANA!

…APAUTUS TAPAH- …TSENSÄ KAUTTA!

VAPAUS

VAIN JÄRJESTYNEENÄ VOI TYÖVÄENLUOKKA VOITTAA!

TIISTAINA HEINÄKUUN 19 P. — SUDBURY, ONT., CAN. — TUESDAY, JULY 19, 1921 — V VUOSIKERTA—VOL. V

…olitiikan vara- …o Virossa

…n oikeistososialistien …aa vastaan teke- …iin ja luopuripuo- …astumiseen poliit- … puolueena

…kirjeenvaihtajalta)

…5 p. huhtikuuta kuoli …nokraattisen puolueen …ttaja «Sotsialdemok- …en kuoleman. …uosikausia kestänees- …asta työväenluokkaa …inen seuraus valkoi- …le suodusta vapaaeh- …palveluksesta; se on …aatin voitto petturien …oiminnasta. …on päättyy Viron työ- …is kehitysjakso. Kak- … oli sosialidemokraat- …nsi sijalla Viron po- …mässä. Kansallisvaa- …1919 sai se 152,000 …sta ja valtasi 41 paik… kokouksen 120:sta. … puolue ja se johti — … verisimmän taantu- …n, saattoi työväestön …eeseen. Suussa oli …telun ja demokratian … kädessään heilutti se … kirvestä proletari- …ten ja sos.-dem. puo- …herra A. Reise tuotti … Mannerheimin teu- …Viroon murhaamaan

… itsekieltäytymyksellä …ripuolue. Viimeiset- …sa rippuset uhrasi se …rille, se asetti koko …okaartilaistaantumuk- … samoinkuin koko jär…een tunnetuimmat jä … kunniaa uroteoistaan …vainotessaan; sen e- …isteristössä — Hellat …takaan muista verite- …in paljonpuhutun lah- …unpanija syyskuussa …öväenyhdistysten kon …anottajaa petomaises- …uut sosialidemokraat- … voivat paksusti valti- …ihapatain ääressä ka- … toisensa jälkeen o- …insa. Ja kaikki tuo …mattoman, sosialide- …savallan» nimessä. … tarvinnut kauvan o- …man kuukauden kulut …ykkänään porvariston …neen karvoineen oli …sä ja koko maan kaik …kapitaalille, kaupan- …aatin ruudinruuaksi … pörssikeinottelijoille. …n Neuvosto-Venäjää …yjen tsaaristien pyö- …kkäysten tukikohta. …a on mukana kaikes- …oottista intoa järjesti …n mustanbrigaadin …, boyscoutit, erikois- …kaasti koetti se tu- …ten rauhanvaatimuk- … hyvin se voi rypies- …atin veressä saaden …mollisia päänsilityk- … ei? Luokkasodassa … ja puolesta tuhan- …sta saattoivat sosiali- …dellä syyllä ja oikeu- …uuren osan suoraan …en ja välillisesti vielä

…lakaan, työväenluo- …tulos saattanut jäädä … puolen vuoden kulut …äävelin työväenyhdis- …lleen «Sotsialidemok- …naan, jonka jälkeen …ärä parissa kuukau- …,000:sta 8,000:teen. … toisensa jälkeen sul …lidemokraateilta. Yh- …sa syksyllä 1919 oli …lla vain 33 kannat- …ttajasta.

…ripuolueen tuhon al- …n kun se nojautuen …si voimaa yhteiskun- …varistolla edullisinta …än noilla vapaaehtoi- …ja kätkeä itsensä ja …rinsa näiden «demo- … Silloin tällöin hellit- …a nauhoja rahallises- …keijoitaan ja erikoi- …etorviaan. Mutta mi …enemmän työläiset ka …an tuon lokaisen jou …män huolehtivat por- …invoinnistaan. Heitä

kohdeltiin inholla, kuten ansaitsevatkin. Petturi toisensa jälkeen karkoitettiin valtion lihapadoilta yhä useammin ja kirpeämmin sai puudaspuolue kuulla: «Mauri on tehnyt tehtävänsä, Mauri saa mennä». Ja Maurin täytyi mennä, voimatonna ja vallatonna, puolustaakseen asemiaan. Kohtaloonsa alistuen teki hän välttämättömyydestä hyveen ja selitti, että sos.-dem. puolue ei enään voinut vastata hallituksen politiikasta. Niinkuin ei itse olisi omaksunut tuota politiikkaa ja ajanut sitä!

Mutta tuollainen kieroilukaan ei voinut pelastaa puolueen asemaa. Valtiokokousvaaleissa marrask. 1920, sai se vain noin 85,000 ääntä ja seuraavissa kunnallisvaaleissa oli vain raunio jälellä. Yhä huimaavammin luisuu se nyt perikatoaan kohti ja se tosiasia, että sen pää-äänenkannattaja ei voinut saada menekkiä 3,000 kpl. painokselle, samalla kuin epälaillinen ja kurjasti vainottu kommunistipuolue vain vajallisesti voi toimittaa lehteä lukijakunnalleen, vaikka painos on 20,000 kpl. osoittaa selvästi proletariaatin tietoisuuden terästymisen ja luopuripuolueen kukistumisen perusteellisuuden.

Ei kyynel silmässä, vaan kirous huulilla seisoo työväenluokka paarin ääressä, jolla verenimijäin etujen puoltaja lepää. Porvarilliset lehdet ne kirjoittelevat muistovärsyjä edesmenneen kunniaksi kiitollisesti muistaen hänen palveluksensa. Ne ovat oikeassa: lyhytaikaista herruuttaan Virossa saa porvaristo ensikädessä kiittää sos.-dem. petturipuoluetta. Sen kukistuminen lähentää nopeasti romahdusta — proletaarista vallankumousta.

—o—

Autotallien rakentaminen Winnipegissä

Työläiset saavat olla asunnotta, samalla kun keskiluokka ja yläluokka rakentaa autotalleja

Winnipeg — Samalla kun suuret joukot Winnipegin työläisiä kärsii ei ainoastaan kunnollisten asuntojen puutetta mutta myöskin kehnoimpienkin huoneitten puutteesta, kasvaa rakennusteollisuus huomattavassa määrässä mutta vaan valmistamalla automobiilitalleja.

Rakennuskapitalistein toimistolta kysyttäessä, miksi työläisasuntoja ei kaupungissa rakenneta, vastasivat nämät rakennustarpeiden olevan siksi korkeassa hinnassa, että työläisten asuntojen rakentamiseen ei kannata ruveta. Rakennustarpeet voivat mahdollisesti olla korkealla ihmisasuntoja varten, mutta ei ollenkaan liian korkealla autotallien rakennukseen. Köyhiä työläisiä kiristetään kaikella tavalla, mutta niitä joilla on maallista mammonaa ei kiusaa edes korkeat hinnat, kunhan vaan mukavuudet ovat monenlaiset.

—o—

Eatonikin taas jakelee almuja

Toronto — John Eaton, joka omistaa kaksi Canadan suurimmista osastokaupoista, Winnipegissä ja Torontossa, on taas antanut ihmisystävyydestään hyvän näytteen. Hän on lahjoittanut kokonaisen tuhannen dollaria miljoonaisista tuloistaan köyhien lasten kesäsiirtolan rahastoon, jota useita vuosia on kerätty Toronto Star lehden toimesta. Onpa tosiaankin lahjoitus, kun tuhannen dollaria, niitä samoja rahoja joita työväenluokka tuolle pohatalle kantaa, kehtaa antaa almuina. Toronto Star lehdessä päivittäin on selostuksia, kuinka monelle köyhän lapselle tarvittaisiin kesäsiirtola ja raitista ilmaa kaupungin savuisen ja pölyisen ilman tilaan. Sellaisia lapsia on nykyisin tuon porvarillisen lehden mukaan kymmeniä tuhansia ja vetoumuksia tehdään rahaston kartuttamiseksi. Vaikkakin tuon rahaston kerääminen ja kesäsiirtolan köyhille lapsille varustaminen on lehden taholta ikäänkuin reklaamia omien liike-etujen vuoksi ja sinänsä myöskin almujen jakamista, olisi sentään sellaisen pohatan kuin Eaton on, pitänyt rahastoon lahjoittaa kokolailla paljon enemmän kuin tuon vaivaisen tuhannen dollaria, sillä hän kerää miljoonaiset voittonsa pääasiallisesti köyhien tekemistä ostoksista. Kuinkahan kauan työväenluokka Canadassakin antaa itseään narrata tuollaisilla almujen jakamisilla.

KAPITALISTISEN JÄRJESTELMÄN SYNNYTTÄMÄN TYÖTTÖMYYD EN KIROUS
Piirus tettu Federated Pressin sanomalehd ille)

Canadan rautatiepalveluskunta mahdollisesti hyväksyy palkkojen alennuksen

Vaativat työnantajilta vakuutusta siitä että mitään muuta tietä ei ole rautateiden käyttämiseen

Ottawa — Canadan rautatieläisten järjestöjen virkailijat ovat selittäneet, että rautatietyöläiset tulevat mahdollisesti suostumaan rautateitten asettamaan 12 prosentin palkkojen alennukseen, jos rautatiekapitalistit voivat osoittaa rautateiden rahallisesti olevan sellaisessa tilassa, että muuta mahdollisuutta niitten käynnissä pitämiseen ei ole olemassa.

Alennus 6—10 senttiin tunnilta

Rautatiekapitalistit ovat päättäneet eri töissä rautateilä alentaa palkkoja seuraavasti: Ammatittomat työläiset 8 ja puoli senttiä, ratatyönjohtajat 10 senttiä, merkinanto-osaston työläiset 8 senttiä, sähköttäjät 6 senttiä, matkustaja junain koneenkäyttäjät ja lämmittäjät 6 senttiä, tavarajunain koneenkäyttäjät ja lämmittäjät 8 senttiä, ratapiha koneenkäyttäjät ja lämmittäjät 8 senttiä, matkustajajunain konduktöörit ja jarrumiehet 7 ja puoli senttiä, tavarajunain konduktöörit ja jarrumiehet 8 senttiä ja ratapiha konduktöörit ja jarrumiehet 8 senttiä tunnilta.

Rautateiden konttori ja muita virkailijoita koskevat palkat järjestää niitten osastojen päälliköt, joten se ei ole edelläolevassa luettelossa määrättynä.

Se että rautatiekapitalistit selittävät rautateitä ei voivan käyttää ilman, että työläiset suostuvat alentamaan palkkojan on vanhastaan tuttua sillä pohjalla he ovat alennuksiin ryhtyneetkin. Työläisten on turha toivoa, että rautatiet numerollisesti osoittavat mitä ne tuottavat ja mitä siirretään kapitalisteille vuotuisina dividentteinä.

—o—

UUDISTAKAA TILAUKSENNE!

VENÄJÄN HALLITUS MYÖNTÄÄ SUUREMPIA LIIKEVAPAUKSIA

Moskova — Neuvostohallitus on juuri julaissut dekriitin, jolla poistetaan kaikki rajoitukset pankkisijoituksiin nähden mitkä rajottaisivat kauppatoimintaa. Yksityiset henkilöt ja liikefirmat voivat nyt sijoittaa pankkeihin rajattomat määrät varoja ja ottaa niitä ulos ilman rajotuksia. Kaikki maksumääräykset suoritetaan valtion pankeista ilman viivytyksiä.

Valko-Venäjältä tulevat tiedot kertovat puolalaisten vaihtotoimenpiteistä talonpoikia, intellektuaaleja ja työläisiä kohtaan siinä osassa Valko-Venäjää mikä joutui Puolan haltuun äskeisen rauhansopimuksen mukaan.

Sähkötekniikka-osasto on juuri valmistanut suunnitelmat 13 uuden radioaseman valmistamiseksi, jotka tulevat yhdistämään suuret Siperian jokialueet, kuten Ob, Irtish ja Yenisai-jokien alueet.

—o—

Taloudellisen Internationalen konferenssista

Lontoo — Moskovasta London Daily Heraldille saapunut tiedonanto kertoo, Taloudellisen Internationalen konferenssissa hyväksytyn päätöslauselman, joka julistaa, että luokkataistelu on jännitettävä entistä voimakkaammin käsittämään kaikkia kapitalistisia maita, ja että kokouksessa läsnä olevat edustajat tulevat huolehtimaan, että päätös pannaan tinkimättä käytäntöön.

Julistus hyväksyttiin 282 äänellä 32 vastaan ja käsittää se kapitalistien kontrollin lopettamista työväenluokan yli ollen seurauksena tästä, että yhdistynyt työväenluokka siten myöskin lopettaa kapitalistien hallussa olevan poliittisen vallan. Tuon tilanteen saavuttamiseksi sanotaan julistuksessa tarvittavan kaikkien [illegible] ja [illegible] varustettu[illegible] uksellisten työväenjärjestöjen yhteistoimintaa.

Kongressin muista päätöksistä mainitaan m.m. se, että kongressi on päättänyt ottaa alotteen kaikkien ammatti ja taloudellisten järjestöjen yhdistäminen yhdeksi ainoaksi taistelevaksi järjestöksi, kommunistisen ammattiyhdistys kongressin ollessa sen kansainvälisenä keskuksena.

Canadan liikemiehet haluavat kauppaa Venäjän kanssa

Tehtailijat ja liikemiehet vaativat hallitusta avaamaan kauppasuhteet neuvostohallituksen kanssa

Lontoo — Sitä väliaikaista kauppasopimusta joka on voimassa Venäjän ja Ison Britannian välillä, tulee seuraamaan pian laajempi ja vakinainen kauppasopimus. Tämän johdosta Canadan tehtailijat ja liikemiehet tulevat vaatimaan Dominionin hallituksen solmiamaan kauppasuhteet Neuvosto-Venäjän kanssa mahdollisimman pikaisessa tilaisuudessa ja seuraamaan siinä suhteessa Englantia, L. M. Waterous, hyvin huomattava Brantfordin insinöörifirman edustaja on kertonut kirjeenvaihtajille, etteivät liikemiehet vielä nykyisin kovinkaan suuria toivo Venäjän kaupasta, mutta että kuitenkin pidetään Canadalle edullisena ryhtyä kauppasuhteisiin neuvostohallituksen kanssa. Mr Waterousin uskotaan tulkitsevan Canadan tehtailijain mielipidettä asiassa.

Kun mailman markkinat ovat nykyisin sangen täytetyt, pitävät Canadan tehtailijat ja vientiliikkeen harjoittaj. tärkeänä ottaa kaikki mahdollinen tilaisuus Venäjän markkinoihin. Mr Hallan Canadan Villatehtailijain Yhdistyksen edustaja on myöskin näinä aikoina oleskellut Lontoossa pohtimassa ja neuvottelemassa Canadan ja Venäjän välisistä kauppamahdollisuuksista. Montreal Gazetten kirjeenvaihtaja Lontoossa on saanut monia kirjeitä canadalaisilta firmoilta joissa tiedustellaan missä mitassa on kauppa mahdollisuudet Venäjän kanssa ja mitä takeita olisi yksityisillä liikkeillä siihen ryhtymisestä.

Kenraalit Alex MacDouhgall ja W. B. Hephurn, jotka äskettäin saivat suuria metsämyönnytyksiä eivät katso olevansa valmiit vielä alkamaan töitä myönnytysalueillaan.

Entinen Canadan kauppakomissioneri Venäjälle, Mr D. Wilgress on myöskin saapunut näinä päivinä Lontooseen tutkimaan ja valmistelemaan kauppasuhteita Venäjän ja Canadan hallituksen välillä.

Trotski vastaa Hughesin hyökkäyksiin

Selostaa Venäjän taloudellista tilannetta Kolmannen Internationalen kongressille. Venäjä saanut ihmeitä aikaan

Moskova — (Leon Trotski, joka Yhdysvaltain valtiodepartementin mukaan viime viikolla joutui Leninin vangiksi, oli kylliksi vapaa heinäk. 5 päivän Kolmannen Int. istunnossa pitämään puheen, jossa hän ankarasti kritiseerasi Yhdysvaltain valtiosihteerin Hughesin lausuntoja Venäjän taloudellisesta asemasta. — Fed. Pressin toimittajan huomautus.-

Selostaessaan Kolmannen Internationalen kongressille Venäjän taloudellistä tilannetta, Leon Trotski kritiseerasi laajasti Yhdysvaltain valtiosihteerin Hughesin kirjelmää Samuel Gompersille, joka julaistiin viime huhtikuulla.

«Mr Hudgesin» lausui Trotski, «kerrotaan julistaneen Venäjän olevan jättiläismäisen taloudellisen tyhjyyden » ja edelleen lausuneen ettei Venäjän taloudellisesta köyhyydestä ja kurjuudesta voida syyttää saartoa eikä sisällissotaa, koska Mr. Hughesin mukaan teollisuudet, jotka ennen sotaa olivat vapaat ulkomaista, ovat tuhoutuneet.

Mitä tulee siihen että sota joukkojen mobilisointi on ollut pienempi kuin tsaarin aikana, lausui Trotski, «tämä väite on kokonaan lapsellinen. Ensinnäkään Venäjän teollisuuksia ei autioittanut mobilisointi sisällissotaan, vaan sen edelläkäypä imperialistista sotaa varten mobilisointi. Väite että neuvostohallituks. aikana on sotajoukkojen mobilisointi ollut pienempi kuin tsaarin aikana, on se numerollisesti totta, mutta asiallisesti paikkansa pitämätöin. Tsaarismi jätti kyvykkäät tehdastyöläiset tehtaisiin ja työpajoihin ja sen sijaan mobilisoi armeijan keskiluokkalais- ja aristokraattiset nuorukaiset ja sen lisäksi ammatti-upseerit ja ylioppilas- sekä koululaisvapaaehtoiset, sitävastoin kuin neuvostoarmeijan muodostavat kokeneet tehdastyöläiset. Täten se mobilisointi, minkä Ranskan, Englannin ja Amerikan hyökkäys Venäjää vastaan aiheutti, antoi ankaramman iskun Venäjän teollisuudelle kuin imperialistinen sota.

Venäjän teollisuus ei ole milloinkaan ollut riippumatoin ulkomaista

«Sellainen väite, Venäjän nykyään lamaantunut teollisuus olisi ollut riippumaton ulkomaista ennen sotaa» jatkaa Trotski, «osottaa hämmästyttävää taloudellisten asiain aakkosten unhottamista. Kaikki teollisuuden kaarat ovat keskinäisesti toisiinsa sidotut ja toisistaan riippuvaisia. Ennen sotaa Venäjä oli yksi kiinteä osa mailman talousjärjestelmästä ja sodan aikana se tuli yhä enemmän riippuvaiseksi liittolaismaista. Sen jälkeen saarto äkkiä katkaisi nämä siteet. Seurauksena tästä ja monessa tapauksessa yksityiset teollisuuden haarat kokonaan lamaantuivat sen takia, että niitä koneen osia joita oli ennen importeerattu ulkomailta, ei enään saatu. Esimerkiksi meillä on puute monista tarkoista mittaesineistä ja myöskin sellaisista kuten kiertoporista y.m. Niiltä kaivettaessa me niinikään olemme olleet vaille levy ja pyöreitä metallikappaleita, joita ennen saatiin Englannista ja Saksasta.

Ei mikään hallitus olisi läpäissyt tilannetta

«Alkaa valmistamaan näitä esineitä taloudellisesti loppuunuupuneessa maassa, joka on vielä päälliseksi erotettu muusta mailmasta, luonnollisestikin työntää esiin tavattomia vaikeuksia. Sähkölankain suojustimet, joita on käytetty meidän paperimyllyissämme, ovat myöskin tuotetut ulkomailta ja niiden puute on suuresti vaikeuttanut paperiteollisuuttamme. Tässä lueteltujen tarpeiden puute voitaisiin kertoa monin verroin. Venäjällä ei ole ollut yhtään teollisuutta tai teollisuuden haaraa, mitkä eivät olisi olleet suoranaisesti tai epäsuorasti riippuvaisia ulkomaista ennen sotaa. Jos Mr Hudges tulee käsittämään näiden tekijäin merkityksen ja mailman talouden keskinäisen riippuvaisuussuhteen yleensä, niin hän sanoisi: «Se seikka, että Venäjä, erotettuna mailman taloudellisesta järjestelmästä, järkytettynä ja lopen uuvutettuna, ensinnä imperialistisen sodan vaikutuksesta ja sittemmin sisällissodan kautta, on kyennyt, neuvostohallituksen alaisena, kestämään kolme vuotta jatkuvien hyökkäyksien ja sotain ahdistamana, ja samalla ruokkimaan, vaatettamaan ja ravitsemaan, toisinaan 5,000,000 nousevan armeijan — tämä tosiasia ei ole vähempi kuin suuremmoinen ihme. Ei mikään muu hallitusjärjestelmä samallaisissa olosuhteissa olisi kyennyt osottamaan sellaista tarmoa ja kyvykkyyttä.»

—o—

SUURIA KULTALÖYTÖJÄ TEHTY ALASKASSA

Anchorage, Alaska — Täällä on taas löydetty huomattavia kultakenttiä, vieläpä kultapitoisuuden ollessa niin korkealla, että tonnissa ooria on sadan dollarin arvosta kultaa. Paikka jossa uudet löydöt on tehty, sijaitsevat 39 mailia etelään Anchoragesta Joukottain kullanetsijöitä siirtyy alueille.

Ne jotka ovat alueelta jo palanneet sanovat olevansa varmoja, että alue on yksi rikkaimpia ja laajuudeltaan 12 ja 7 mailia. Kemistit ja kaivosinsinöörit ovat löydöissä tehneet tutkimuksia ja sanovat he kullan olevan erinomaista.

—o—

Sanoo kaivostyöläisiä rosvokängiksi

Washington — «Yhdistyneitten kaivostyöläisten rosvojoukko, joka haluaa ottaa kaikki kaivokset niin Canadassa kuin Yhdysvalloissaikn hallittavakseen, ilman että kaivantojen omistajille maksettaisiin yhtään punasta senttiä» sanoi West Virkinian hiilikentät omistavain hiiliparoonien lakimies ollessaan kaivostyöläisistä senaatin asettaman tutkijakomitean edessä, joka parаillaan suorittaa tutkimuksia Mingo kauntissa äskettäin tapahtuneiden levottomuuksien johdosta.

—o—

Työttömyys hiukan vähentynyt

Ottawa — Canadan hallituksen työnvälitystoimistojen pääkortteerin antamain tietojen mukaan on työttömyys kesäkuun 4 päivään loppuvalla viikolla osottautunut hiukan laskua. Työnvälitystoimistot työttömyystilanteesta lähettävät raportit viikottain. Edellä mainittuun kesäkuun 4 päivään päättävällä viikolla ovat 5,248 canadalaista firmaa ilmoittaneet heillä olleen työssä 614,873 työläistä. Sitä edellisellä viikolla samat firmat käyttivät työssään 605,865 työläistä, joten ero edelliseen viikkoon verraten on noin puolitoista prosenttia.

Työttömyyden vähentyminen sanotaan johtuneen siitä, että useat väliaikaisesti seisauksissa olleet rautatiekonepajat ovat alkaneet käymään suuremmalla voimalla ja niitten entisiä työläisiä on näin ollen otettu takaisin työhön.

—o—

50 tuhatta työläistä saa palkanalennusta

Chicago - (F.P.) - Yhdysvaltain rautatieneuvosto on ilmoittanut viidelle kymmenelle tuhannelle Amerikan rautatie expressi komppanian työläiselle, että neuvoston aikaisemmin ilmoittama palkkojen alennus astuu voimaan elokuun 1 päivä. Kaikilta työläisiltä lukuunottamatta korjauspajamiehiä tullaan palkkoja alentamaan 6 senttiä tunnilta ja täten työläisiltä riistetyistä varoista komppanialle säästyy noin 8 miljoonaa dollaria vuosittain.

—o—

Jaappanin sotilaat lakkolaisia kurittamassa

Kobe, Japani - Sotaväkeä kutsuttiin paikalle kun noin tuhatkunta Koben satamatyöläislakkolaista yrittivät estää poliisin ottamasta haltuunsa satamarakennuksia ja laitureita, tarkoituksella käyttää valtaansa lakkolaisten pakottamiseksi työhön työnantajain ehdoilla. Useita lakkolaisia sotaväen ja poliisien käyttäessä ampumaaseitaan haavoittui ja lakkolaisten johtajia vangittiin.

VAPAUS

Canadan suomalaisen työväestön äänenkannattaja, ilmestyy Sudburyssa, Ont., joka tiistai, torstai ja lauantai.

H. PURO, J. W. SLUP,
Vastaava toimittaja. Toimitussihteeri

VAPAUS
(Liberty)

The only organ of Finnish Workers in Canada. Published in Sudbury, Ont., every Tuesday, Thursday and Saturday.

Advertising rates 50c per col. inch. Minimum charge for single insertion 75c. Discount on standing advertisement. The Vapaus is the best advertising medium among the Finnish People in Canada.

Ilmotushinta 50c palstatuumalta. — Alin hinta kertailmotuksesta 75c. —Kuolemanilmotukset $2.00 (muistovärsyistä 50c kultakin lisäksi). — Kihlaus- ja aviol. ilmot. alin hinta $2.00, nimenmuutosilm. (muuten kuin avioliittoilmotusten yhteydessä $2.00 kerta. — Avioeroilm. $2.00 kerta (2 kertaa $3.00. ..... Syntymäilm. $2.00 kerta. — Halutaan tietoja osoteilmotukset $1.00 kerta (3 kertaa $2.00) — Kaikista ilmotuksista, joista ei ole sopimusta, tulee rahan seurata mukana.

TILAUSHINNAT:

Canadaan yksi vk. $4.00, puoli vk. $2.25, kolme kk. $1.50 ja yksi kk. 75c.

Yhdysvaltoihin ja Suomeen, yksi vk. $5.50, puoli vk. $3.00 ja kolme kk. $1.75.

Tilauksia, joita ei seuraa raha, ei tulla lähettämään, paitsi asiamiesten joilla on takaukset.

Vapauden konttori ja toimitus on Liberty Building, Lorne St., Puhelin 1038.
Postiosote: Box 69, Sudbury, Ont.

Jos ette milloin tahansa saa vastausta ensimäiseen kirjeeseenne, kirjottakaa uudelleen liikkeenhoitajan persoonallisella nimellä.
J. V. KANNASTO, liikkeenhoitaja.

Registered at the Post Office Department, Ottawa, as second class matter.

Englannin kolmiliiton petollisuuden antama opetus

Tunnettu brittiläinen uudemman unionistisen liikkeen edustaja Jack Tanner, joka oli äskettäisessä IWW:n konventionissa brittiläisten työläisten velvesedustajana, kirjottaa kolmiliiton johtajien petollisuuden antamasta opetuksesta äskeisen kaivostyöläisten lakon aikana Industrial Pioneerissa seuraavaa:

Kolmiliiton kykenemättömyyttä ryhtyä toimenpiteisiin äskeisen hiilenkaivajain lakon aikana on katseltu suurena takaaskeleena Britannian työväenliikkeessä. Se seikka, etteivät työläiset antaneet työnantajille suurta yhtenäistä iskua, on todellakin suuresti ikävä asia. Kuitenkin kun tarkastamme huolellisesti asemaa, voimme varmuudella sanoa, että enämpi on sen kautta voitettu kuin menetetty. Nämä seikat ovat olleet kokonaisuudessaan suuresta kasvatuksellisesta merkityksestä työläisille ja ovat neuvattaneet esiin luokkatietoisen vähemmistön. Joukkojen mielissä sitten Thomasin ja Williamsin peräännymiskäskyn jälkeen, joka tapahtui huhtik. 5 p. ja joka päivä tunnetaan «Mustan perjantain» nimellä, on yhä enempi krystallisoinut ja käynyt toisaalta yhä katkerammaksi petollisia johtajiaan kohtaan. Ja tämä tyytymätön ja katkera mieliala on muodostunut vahvaaksi toiminnaksi, eritoten rautatietyöläisten keskuudessa.

Useissa keskuksissa on ryhdytty toimenpiteisiin epävirallisen koneiston luomiseksi, kuten eräässä kokouksessa selitettiin tarkotuksella «ryhtyä joukkotoiminnan avulla painostamaan Toimeenpanevaa Neuvostoa alkaman sellaisiin toimenpiteisiin jotka meidän ymmärryksemme mukaan ovat järjestömme parhaitten etujen mukaiset, ja ottaen huomioon, että pohjajoukkojen suuri enemmistö Yleismaallisessa Rautatietyöläisten uniossa on ilmaissut jakamattoman kannatuksensa vähemmistölle, me katsomme velvollisuudeksemme panna tämä koneisto heti käytäntöön.»

«Musta perjantai» on ollut toimintaan kiihottimena epäviralliselle työläisten komitealle. Sen edustamat vallankumoukselliset ja teollisuusunionismin aatteet ovat saaneet yhä suurempaa huomiota sittenKolmiliiton toiminnan epäonnistumisen jälkeen, joka epäonnistuminen johtui sen johtajien petollisuudesta. Niille jotka ovat tutustuneet itse itsensä kohottamiin «johtajiin», heidän petollisuutensa ei tullut yllätykseenä, ja yksimpä vanhoillisimpienkin ainesten oli vaikea käsittää mitenkä he voivat väistää ne esitykset mitä suuret joukot vaativat heidän toteuttamaan. Kaivostyöläisten sihteeri Hodges, joka haluaa istua parlamentin alahuoneen jäsenten keskuudessa valtiomiehenä, avasi välttämättömän pako-oven ja Thomas kiirehti käyttämään sitä hyväkseen.

Huhtik. 15 päivän edelliset ajat olivat mielenkiintoisia. Työväen suuret joukot olivat kypsyneet keskustelemaan yleislakon mahdollisuuksista. Kysyttiin: Jos Kolmiliitto toimii, mitä se merkitsee? Mihin toiminta päättyy? Mahdollisuudet työväen puolella olivat suuret ja löytyi profeettoja jotka uskoivat oltavan vallankumouksen pyörteissä. Siitä huolimatta että Thomas ja muut johtajat erikoisesti painostivat sitä seikkaa, ettei kysymyksessä yksinomaan on taloudelliset seikat, palkkakysymys, ja ettei suinkaan ole mitään poliittisia tekijöitä kyseessä, niin kuitenkin, olispa vain lakko alkanut, ei ole pahojaan epäiltävissä etteivät nämä Työväenpuolueen miehet olisi liittyneet Lloyd Georgen kanssa samaan riviin ja käyttäneet tilaisuutta hyväkseen, tehdäkseen siitä «poliittisen ja parlamenttaarisen kysymyksen, olisivat vedonneet kansakuntaan, saadakseen siltä poliittisen vallan — Työväenpuolueelle tai Kokoomuspuolueelle. Kuitenkin he olivat liiaksi pelkureita saattaakseen tilanetta sellaiseksi, epäillen että kun lakko kerran alkaa, niin he olisivat kykenemättömiä kontrolleeraamaan sitä.

Mihin hyvänsä lakko olisi johtanut ja mitkä hyvänsä sen seuraukset — minä en ole ainoa joka ennusti vallankumousta — se olisi kaikessa tapauksessa ollut arvaamattomasta merkityksestä työväenliikkeelle ei ainoastaan Englannissa vaan kaikkialla maailmassa. Mutta Kolmiliiton johtajilla ei ollut vähääkään halua lakkoon, ja vaikka heillä olisikin ollut, niin heillä ei ollut käsitystä sen suurista mahdollisuuksista eivätkä he olleet valmistuneet viemään sitä lävitse siinä mielessä, että se olisi tuottanut mahdollisimman suuret tulokset. Hallitus, kuten nyt on käynyt tavaksi, oli ryhtynyt kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin elintarpeiden varustamiseksi ja jakamiseksi jne. Kaikki valtion voimat ja laitokset oli pantu liikkeelle. Maa- ja merisotaväki oli mobiliseerattu. Reservijoukot kutsuttiin aseisiin ja Kansallista puolustusjoukkoja muodostettiin. Kapitalistiset sanomalehdet julkaisivat kokosivun ilmotuksia, joissa selostettiin hallituksen ja hiiliparoonien puoli asiasta. Ilmotustaulut oli koristettu 12-jalkaisilla ilmotusplakaateilla — Lloyd Georgen vetoomuksilla kansakuntaan, jotka tosin saivat aikaan sangen vähän innostusta. Hallitus ei jättänyt mitään sattuman varaan, se oli paljon paremmin varustautunut kuin työväki. Lloyd George oli täysin selvillä aseman vakavuudesta, kuten käy ilmi hänen maaliskuulla, 1920 pitämästään puheesta, jossa hän lausui m.m.:

«Kolme-neljännestä tästä maasta (SuurBritanniasta) on teollinen ja kaupallinen; tuskin yksi neljäsosa on agraarinen. Minulla on jatkuvasti tämä seikka mielessäni ajatellessani tulevia vaaroja täällä. Ranskassa väestö on agraariväkeä joten siellä on varma väestöryhmä, jota ei voida niin helposti innostaa vallankumouksellisiin liikkeisiin. Näin ei ole laita täällä. Tämä maa ylhäältä—raskas (tarkottaa: vallankumouksen-arka) kuin mikään muu maa mailmassa, ja jos se alkaa huojua, tuho täällä, tästä syystä, on suurempi kuin missään muussa maassa.»

Kukaan ei voi sanoa mitä olisi tapahtunut jos Kolmiliitto olisi ryhtynyt toimintaan, mutta vaikkapa ei koko kapitalistinen rakennus olisikaan tuhoutunut, niin varmasti kuitenkin jotkut sen päällysrakenteet olisivat kellahtaneet kyljelleen. Kapitalistit ja heidän renkipoikansa, työväen johtajat, tajusivat tämän ja kykenivät ehkäisemään sellaisen tilanteen syntymisen toistaiseksi.

Toimintaan varustautumisen ajalla vallankumoukselliset ainekset käsittelivät asemaa teollisuuksien kontrollin valtaamisen kannalta, mutta mitään varmaa kantaa tai suunnitelmaa ei luotu. Propagandaa harjoitettiin ja lentolehtisiä levitettiin, joissa työläisiä kehoitettiin muodostamaan työläisten komiteoita ja paikallisten Toiminnan Neuvostojen uudestaan muodostamista, jotka on monissa piireissä hajotettu sen jälkeen kuin Puolan-Venäjän rauha on solmittu. Kutsun lähetti ulos Työläisten Komitean Liike, jossa työläisiä kehotettiin valmistumaan eri teollisuuksien tarveaineitten varastojen haltuunsa ottamiseen, keräämään tietoja elintarvetilanteesta, kuletusvälinemahdollisuuksista jne. Englannin työläiset ovat saaneet jonkun verran kokemusta yksityisten työpajain ja tehtaitten kontrollin nähden, mutta mitään vakavampia yrityksiä ei ole tehty eikä ole saavutettu toisen teollisuuden suhteen toiseensa. Ei ole myöskään kerätty tilastoja saatavissa olevista raaka-aineista, missä niitä olisi käsillä ja missä niitä tarvittaisiin ja kuinka ne voitaisiin mahdollisimman ekonomisesti jakaa ja käyttää. Tähän perin tärkeään tehtävään ei ole vielä käyty käsiksi. Ei mitään tähän suuntaan suunnitelmia ole luotu tämän tärkeän tietoisuuden saavuttamiseksi Isossa Britanniassa. Ammattiunionistinen liike ei ole edes käsitellyt tätä kysymystä.

Ja kuka voisi odottaa että niin olisi menetelty? Sen virkailijat eivät ole ajatelleet aikaa jolloin teollisuuden kontrolli ja sen mukaiset tärkeät tehtävät olisivat työväen huolehdittavana ja käsiteltävänä ja nämä seikat määräävinä tekijöinä. Näitä kysymyksiä on tähän asti katseltu kaukana tulevaisuudessa tapahtuvina asioina. Mutta Kolmiliiiton voimien liikkeellepano tuo nämä asiat esille ja todellisuudeksi. Ja näitä asioita ei saa lykätä siksi kunnes samallainen tilanne uudelleen syntyy, kuten se lähitulevaisuudessa varmasti syntyykin. Yhteinen Toimeenpaneva Komitea asetti erikoisia komiteoita käsittelemään tilanteen erinäisiä vaatimuksia, kuten julkisuustyötä ja propagandaa, lupain antamista erinäisiin töihin, jne., mutta tämä järjestömuoto olisi osottautunut kokonaan riittämättömäksi käsittelemään tilannetta. Kaikkein tärkeintä, nimittäin elintarvetilannetta ei käsitelty ensinkään. Kolmiliitto, jonka tehtäväksi olisi jäänyt tästä kysymyksestä huolehtiminen, jätti sen kokonaan hallitukselle.

Iso Britannia on kokonaan riippuvainen muista maista ruokatarpeisiin nähden, ja samoin tarvitsee merimiehiä ja lämmittäjiä laivainsa miehittämiseen, jotta elintarpeita olisi kuletettu sen satamiin. Nykyisin on Merimiesten Unio täysin taantumuksellinen johtajansa J. Havelock Wilsonin, parlamenttiedustajan käsissä. On totta että hänen valtansa horjuu, mutta kunnes se on tuhottu, ei paljoakaan apua voida odottaa Merimiesten Uniolta elintarpeitten saantiin nähden kriisin aikana. Paljon arvokasta kokemusta olisi epäilemättä saavutettu jos rautatietyöläiset ja kuletustyöläiset olisivat liittyneet kaivostyöläisten lakkoon. Mutta äärettömän paljon on siitä opittavaa vaikkapa ne eivät liittyneetkään.

Vallankumouksellisten ainesten tärkeä velvollisuus on ryhtyä todelliseen voimaperäiseen työhön ehkäistäkseen samallaisen epäonnistumisen uudistumisen tulevaisuudessa. Ja ensimäinen tärkein velvollisuus on sellaisten johtajain suistaminen, jotka osottautuivat olemaan heikkoja, kykenemättömiä ja petollisia työläisille — kuten Thomas, Hodges ja Williams. Thomasin suistuminen on vaikeinta. Hänellä, Yleisenä Rautatietyöläisten Yleismaallisen Union sihteerinä, joka on keskitetty unio, on kontrolli koko tärkeään koneistoon ja hän tietää kuinka käyttää sitä. Hodges, kuten on jo päätetty, joutuu jättämään paikkansa niin pian kuin kaivostyöläisten lakko on päätetty ja on melko varmaa, että hän joutuu sen tekemään. Williams on menettänyt kaiken aktiivisen kannatuksen vallankumouksellisen vähemmistön taholta työväenliikkeessä, eikä hänellä tule olemaan siinä paikkaa, varsinkin kun kaksitoista kuletustyöläisten järjestön kolmestakymmenestä uniosta on yhtynyt yhteen, eivätkä ole valinneet häntä sihteerikseen.

Seuraava luonnollinen askel on: muuttaa kaivostyöläisten ja kuletustyöläisten union rakenteet täydellisesti todellisiksi teollisuusunioiksi. Tähän suuntaan on jo toimittukin vississä määrin ja kehitys tähän suuntaan saa yhä enemmän virikettä Kolmiliiton epäonnistumisen takia, johon epäonnistumiseen suuressa määrin vaikutti liian hajanainen järjestömuoto.

Ranskan kommunistit ja ranskalaisten porvarien sotahankkeet

(Kirjeenvaihtajaltamme)

Pariisi 13-5.

La Bourgeoisien julistaessa «isänmaallittelun» uudeksi valtiouskonnokseen ovat ranskalaiset kommunistit ryhtyneet tehokkaisiin ehkäisytoimenpiteisiin siltä varalta, ettei vain mainitun porvariston ja isänmaan välisestä lempeilystä syntyisi ja sikiäisi poikanen, joka ravinnokseen vaatii kansainvälisen köyhälistön verta, tuota «la vraie chair a canon ia» (oikeata kanuunan ruokaa jota kuten samaisen köyhälistön hikeäkin, oikeastaan vaadittaisiin jalompiin tarkoituksiin. Sodanvaara ei nyt ole sen pienempi kuin elokuussa 1914. Sitäpaitsi on parempi ajoissa hillitä porvarien sotaisia intohimoja, jotka joka suhteessa ovat työväelle vaarallisia ja turmiota tuottavia. Ranskasta saapuikin nyt yhä useammin tietoja kansan antimilitaristisesta hengestä, jopa suoranaisesta tyytymättömyydestä, joka johtuu siitä, että uusia ikäluokkia on kutsuttu aseisiin. Sodanvastustajia eivät nyttemmin ole enää kommunistit. Tyytymättömyys on saanut jalansijaa sellaistenkin kansankerosten keskuudessa, jotka elävät kansanvaltaisen tasavallan ym. samanlaisten harhaluulojen vallassa. Hetiententeläisten pariisilais-neuvottelun jälkeen ja singaleesien ryhdyttyä erinäisiin pakotuskeinoihin saksalaisia pikkutyttöjä vastaan Reinin rannalla katsoivat Seine-depardementin vallankumoukselliset työväenjärjestöt tarpeelliseksi masentaa Ranskan röyhkeilevän ja imperialistisen porvariston rasvaamista politikoitsemis- ja skandaalihalua. Ja niin muodostettiin Pariisissa **«Sodanvastustajien Toimeenpaneva Komitea»**, jossa oli edustajia:

1. Ranskan kommunistipuolueesta;
2. Vallankumouksellisten syndikalisttien komiteasta;
3. Ransakan kommunistisesta nuorisoliitosta;
4. Anarkistiliitosta, ja
5. Entisten sotamiesten ja ivaliidien yhdistyksestä.

Tämä komitea ryhtyi heti perustamisensa jälkeen erittäin tarmokkaaseen ja laajaan sodanvastaiseen valistustoimintaan. Se julkaisi kymmeniätuhansia lentolehtisiä ja useita tuhansia julistuksia, joissa vallankumoukselliset varoittivat työläisiä ja talonpoikia puoluerajoihin katsomatta kallistamasta korvaansa imperialistien houkutuksille. Ei ollut sitä kylää tai maakuntaa, jossa kansa ei seiniin naulatuista julistuksista olisi saanut tietää sitä uhkaavasta porvarillisen ryöstösodan vaarasta ja mielettömyydestä. Ranska kärsi tähän aikaan suoranaista hätää. Sota oli jättänyt pysyviä muistomerkkejä ihmisiin ja heidän taloudellisiin oloihinsa. Hävitetyn Pohjois-Ranskan sotilashautuumaat puhuivat omaa mykkää kieltään. Kansa tiesi kokemuksesta, mitä uusi sota merkitsee. Sen isänmaallisuuteen oli turha vedota, sillä tuntui siltä, kuin olisi voitosta huolimatta köyhtyneen, raiskatun ja hävinneen Ranskan mukana hävinnyt koko tuo tarpeeton isänmaa käsitekin. Kommunistien y.m. propaganda lankes siis otolliseen maahan.

Rahaa Suomeen

Smk. 48.00 Canadan Dollarista

LÄHETYSKULUT OVAT SEURAAVAT:

40c. lähetyksistä alle $30.00; 50c. lähetyksistä $30—$40; 60c lähetyksistä $40.00—$60.00; 75c lähetyksistä $60.00—$100.00. Yli $100.00 25c. jokaiselta alkavalta sadalta lisää.

VAPAUS

Box 69, Sudbury, Ont.

Torontossa ottaa rahalähetyksiä vastaan tov. A. T. Hill, 177 Bellefair Avenue.

UUSI KIRJA SUORAAN SUOMESTA

Meidän kirjakauppaamme on juuri saapunut uusi kirja suoraan Suomesta ja tällä kerralla sellainen kirja jollaista ilmestyy ainoastaan harvoin. Kirjan nimi on:

HÄVITTÄJÄ

ja on sen kirjottanut suurta kuuluisuutta saavuttanut kirjailija, Konrad Lehtimäki. Kirjassa on neljä eri kertomusta: Hullun päiväkirja, Turvapaika, Vallankumouksellinen ja Hävittäjä. Kertomukset ovat viimeisien vuosien sota- ja vallankumous aikoja kuvaavia. Jokainen joka on kerrankaan ennen lukenut Lehtimäen teoksen tietää että hänen vertaistaan kauhujen kuvaajaa ei löydy toista suomenkielisessä kirjallisuudessa. Hän on etevä siinä että hän voi pukea sanoiksi sen mitä kansa ja yksityiset ihmiset voivat ainoastaan vaistomaisesti tuntea, ja mikä kuitnekin on aivan selvää jokaiselle kunhan on vain saanut lukea Lehtimäen esityksen. Mutta vaikkain Lehtimäki onnistui kuvauksissaan jo silloin kun aiheet eivät olleet niin suuremmoisia kuin nykyään, niin hänen viimeinen teoksensa sentään vie voiton kaikista edellisistä. Uskomme siis että jokainen tämän ilmotuksen lukija lähettää tilauksensa aivan heti. Asiamiehiämme myöskin kehotamme tätä kirjaa tilaamaan. Hinta 75c.

VAPAUS

Box 69. SUDBURY, ONT.

Punaiset ja Valkoiset

(Jatkoa n:roon 65)

Tätä kaikkea aattelen katsellessani ukrainalaisen, aromaanlapsen tummia, säännöllisiä kasvoja.

— Nukkukaamme yhdessä, sanon minä leikillä ja nojaudun hänen lähelleen.

Haavoittunut hymyilee heikosti.

— Minäkin olen väsynyt, lisään minä leikillisesti.

Hän tarttuu minun käteeni, ja me istumme käsi kädessä, hymyillen ja vaieten.

Hänen kasvonsa ovat tuskan hiessä: Minä pyyhin niitä. Se liike näkyy rauhoittavan häntä ja hän sulkee silmänsä.

Katselen hänen sulkeutuneita silmiään. Minä tiedän, että hänestä on tuleva täydellinen rampa. Liikkumishermosto on pilaantunut.

Hän on tullut vieraalta maalta, vieraalle maalle, sen maan vapautta puolustamaan. Hänen kansallisuuttaan ovat vuosisatoja venäläiset taantumukselliset yrittäneet hävittää pois maailmasta asettaen sen viimeisessäkin maailmansodassa Riian rintamalla tahallaan kuolemaan ilman ampumatarpeita, ilman muonaa. Tietäähän koko maailma, että Kaledinit ynnä kumppanit möivät rahasta Riian kaupungin ja sen osan Kuurinmaata saksalaisille. — —

Kuljen pitkän tyhjän salin läpi, eteisen poikki yksityiseen huoneeseen.

Nuori kaksikymmentäkolme vuotta vasta täyttänyt lättiläinen viruu siinä tautivuoteella.

Hänen säärihermonsa on poikki ammuttu. Näen hänen korkean otsansa kastanjaruskeine suortuvineen. Hänen nenänsä on voimakkaan kaareva, suu ilmaisee miehekkyyttä ja mielenlujuutta. Päivällä, kun tuskat joskus lauhtuvat, muistan hänen rohkean hymynsä ruskeitten, sirojen viiksien alta, kun hän sanoo: «Ei mitään hätää.»

Hän ei voi tuskiltaan nukkua öisin. Nytkin hän valvoo. Kumarrun hänen ylitsensä ja kysyn:

— Särkeekö jalkaa kovin?

— Hieman, hän vastaa huoaten.

— Koettakaa nukkua!

— En voi.

Hieron hänen kipeää jalkaansa.

Hänen rinnastaan nousee helpoituksen huokaus.

Sivelen viileällä kädelläni viihdyttäen hänen kuumaa otsaansa. Hän sulkee silmänsä.

— Pitää nukkua, sanon minä hyväillen kuin pienelle lapselle.

— En voi.

— — —

Uneksin sanoin kuvaamattoman kauniita unelmia tuon jalopiirteisen lättiläisen vapaustaistelijan vuoteen ääressä. Venäjän ihanimpia ilmiöitä näen ruhjoutuneena ja miten monta tuhatta ja miljoonaa on tuota ihanaa kansaa sorrettu ja tapettu vuosina 1905—1918!

Lättiläisten verilöylyt ovat maailman kuuluisat julmuudessaan.

Oi sinä elämän kuningatar, sinun sydämettömyytesi on ollut rajaton. Miksi sinä haaskaat ihmiskunnan hyvettä ja autat eloon vaan rumuutta ja alhaisuutta?

Haavoittunut lättiläinen nukkuu kuin hyvä lapsi.

Minä irroitan käteni hänen kädestään ja hiivin hiljaa pois.

Eteisen penkille istahdan ja itken, itken ääneti ja ahdistavasti.

Kauhea on ihmiselämä!

Ei mitään kaunista, ei mitään uutta synny ilman hirveitä tuskia ja verenvuodatusta.

Istun kauan kasvot käsien varassa.

Välskäri tulee tohveleineen suuresta salista eteiseen.

— Mitä mietitte?

— En mitään, sanon ja tukahdutan tunnelmani.

— Se on minulle niin kaunis, ettei voi sitä jokaiselle kertoa.

EI SINUN PIDÄ TAPPAMAN

Leirillä pakinoitiin. «Leiri» käsitti tunkkaisen maalaispirtin, jonne punaiset sotilaat olivat sullloutuneet kuin silakat suolaan; siellä oli epämukavaa, ahdasta, mutta kiitti kun sai oijasta huokaamaan edes kostealle ja likaiselle pirtinlattialle ja kuvitella olevansa ihmistenilmoilla ja levätä tuokion neljän seinän sisällä — taivashan sitä oli saanut jo pitemmän aikaa tehdä katon virkaa ja hankipöykky patjan» — siellä taistelulinjoilla.

Pakinoitiin, niin.

Toiset olivat vilkkaasti seuranneet sanomalehtiä — Punaisen Suomen punaisia lehtiä.

Joku oli juuri lukenut punaisen prokuraattorin varoituksen väkivallanteoista.

«Tietäkööt sellaisten roistontöiden tekijät, sanottiin julistuksessa, etteivät he vältä rangaistusta, vaan heidät ennemmin tai myöhemmin tullaan rankaisemaan vallankumouslakien kaikella ankaruudella.»

— Eihän niissä lehdissä enään muuta näy olevankaan, tokaisi luetun johdosta muudan ärtyinen punasotilas tirskauttaen pitkän syljen: tänään varoittaa prokuraattori, eilen Kansanvaltuuskunta, toissapäivänä ylipäällikkö ja niin edespäin ja niin edespäin. Oikein minua ihmetyttää, että annetaan edes lähettää kuulia päälle hyökkäävään lahtariin. Sanoi ja sylkäsi uudelleen.

— Ei se ole mikään leikinpaikka, puuttui puheeseen muudan jumalattoman kookas asetoveri, varsinainen ryysy-Zeus, jonka ulkomuodosta päättäen olisi luullut oikeaksi hirmuksi. Eihän voida kieltää, ettei jotkut muka meikäläiset eri seuduilla maata olisi puuttuneet kerrassaan surkuteltaviin tekoihin, suorittaneet kostonmurhia jne. Ja mediän taistelummehan ei tarkoita yksityisten henkilöiden poistamista, vaan kapitalistisen järjestelmän muuttamista. Paitsi sitä, että yksityisten, aseettomien henkilöiden murhat ovat hyödyttömiä, vahingoittavat ne lisäksi taisteluamme sillä, että ne vieroittavat puoleltamme ymmärtämättömät heiluvat anekset.

— Heiluvat ainekset! Heiluvat ainekset saavat minun puolestani heilahtaa vaikka helvettiin, kivahti äskeinen puhuja. Sanon, että noiden tihutöiden takana ovat juuri «heiluvat ainekset», kaikellainen sakka, ja sitte laitetaan erinäisiä manifesteja ja julistuksia meille, ikäänkuin me muka olisimme mitä hummerijoukkoa, joka mikä silmänräpäys tahansa on valmis päästämään päiviltä kilttejä, ylevämielisiä, jaloja ja hyvänahkaisia porvareita. Piru, noilla jokapäiväisillä marinoilla ei tehdä muuta palvelusta kuin että lopulta saadaan koko punakaarti uskomaan itsestään paljasta palturia. Sähisi ja sylkäsi.

— Niin tähdellisestä seikasta ei koskaan puhuta liiaksi, huomautti tähän kolmas, muudan kärsivän ja väsyneen näköinen asetoveri, nähtävästikin käsityöläinen, jolle tällainen aarnioelämä ilmeisesti kävi liian raskakasi. Kyllä se on sillä lailla, pojat, ettei meidän sovi olla julmia kuin raamatun Jehova, joka Egyptissä tapatti kaikki esikoiset faaraon esikoisesta orjan esikoiseen asti. Nouskaamme tätä porvarien jumalaa ylemmäksi. Meidän on voitettava kostontunne sydämissämme. Niin ryysypekkoja kuin olemmekin, on meidän esiinnyttävä aikakautemme ritareina. Nyt taistellaan yhteiskunnan, ei yksityisen tekemää vääryyttä vastaan. Ja me olemme nyt vastuussa siitä, mitä yksityinen meikäläinen tekee. Parhaat ovat panneet koko elämänsä takaukseen yksityisten teoista. Sen uuden maailman, johon me pyrimme, voi voittaa ainoastaan se, joka jaksaa voittaa koston maailman. Rakentakaamme kynnyksemme niin korkeaksi, ettei mikään matala halu voi astua sen yli näinä Suomen köyhälistön suurina päivinä.

— Rakennetaan vain minun puolestani, jankutti jälleen edellinen. Mutta ensiksikään ei käy kieltäminen, että porvaristo nykyään vain nauttii «pahojen ekojensa huonoista hedelmistä». Mistä näitä kaikenlaisia hulikaani-aineksia sitten on ilmestynyt? Mistä muualta kuin varjoista ja liepeistä, jonne porvarillinen yhteiskuntamme on ne viskannut. Nälkä ja kurjuus ja alennus ja pilkka niitä on siittänyt. Ja kuka tietää sanoa, kuinka monella niistä, jotka näinä melkeisinä aikoina ovat satuttaneet kätensä noihin ylen kelpoihin porvareihin, kuinka monella niistä mahdollisesti on ollut aivan erikoinen aihe iskeä, kun tuli tilaisuus. Kuka voi väittää, etteivätkö he joskus ja usein tavallisuudesta poikkeavasta, luonnottomasta vääryydestä, ja sen takia kasvaneet kieroon, niin kieroon, ettei kaunopuheisimmatkaan manifestit ja julistukset voi heitä oikaista — kun ei sitä ole voineet papit eivätkä lukkarit, eivät nimismiehet eivätkä poliisit, ei Lappeenranta eikä kuritushuone.

Ja toiseksi: tuntuu aivan kuin lähdettäisiin siitä, että me, vain alaluokan hulikaanit ovat roistoja, joista ei koskaan voida olla varmoja mihin verkasen työhön ne ryhtyvät, ja että porvaristo, herraskaiset, aateliset ja koko tuo petkuttava ja pirullinen kopla, että ne ovat niitä varsinaisia hyveen lapsia. No, onhan sitä jotakin puhuttu heidänk. «erehdyksistään», ovathan he «vahingossa» tulleet ampuneeksi meidän punaisenristin tyttöjämme ja haavoittuneitamme, takoneet rautanaulalla jäsenkirjoja vangiksi saamainsa punakaartilaisten päihin jne., mutta pääasiassa ollaan heidät jätetty niin edulliseen valoon, että oikein ällöttää. Kun sen sijaan olisi pitänyt kruuvata heitä, kruuvata niin että olisi lähtenyt halu juonitella selkämme takana. Ja siksi toiseksi: tiedämmekö me sitten, mitä jälkeä valkoiset itse oikeastaan ovat rintamansa takana jättäneet?

— Mutta minäpä tiedän! kuului samassa vaisu mutta vakuuttava ääni ovensuusta. Sinne oli kahden punakaartilaisen saattamana ilmestynyt outo, raihnas mies sisäänpainunein, melkein kuumeisina hehkuvin silmin: ulkomuodostaan ja asustaan päättäen — miehellä oli «nilkastahirtettävät» ja naapukka — oli hän pohjalaisia. Saattajat osoittivat hänet lieden ääreen, sen edessä lojuilevat kaartilaiset vetäytyivät syrjään, toivat tulijalle jakkaran ja tarjosivat virkistyksekseen höyryävää teetä. Sanattomana ja konemaisesti hän istuutui, otti vastaan tarjotun teen, ja nieli sen niin nopeasti kuin kuumuus salli. Saattajat sillä aikaa selittelemään tovereille, että mies oli lahtarien rintaman lävitse onnistunut ihmeellisten, viikkoja kestäneiden harhailujen jälkeen pääsemään tänne; kuului puolueeseen ja oli kotoisin Oulun puolesta. Nyt siis saataisiin tietää jotakin «valkoisesta» Suomestakin. Odotettiin uteliaina.

— Mistä täällä niin kiihkeästi keskusteltiin! tutkasi tulija pitkän tovin ikäänkuin voimia kooten ääneti istuttuaan.

— Punaisesta terrorista, sutkautti äskeinen intäjä ilkeästi.

— Onko sitä sitte sellaista?

— Vakuuttavat olevan. Kerrotaan, että siellä ja täällä on murhattu joitakin porvareita.

— Niin, mutta tekoja ei voida panna punaisten tilille, vaan harmaiden, hulikaanien, huomautti joku.

— Hulikaanien, hymähti pohjalainen. Täällä on siis asianlaita aivan päinvastainen kuin «valkoisessa» Suomessa. Siellä murhaavat herraskaiset, sivistyneet, paremmat ihmiset, «kulttuurin esitaistelijat», «oikeuden ja totuuden apostolit».

— Murhiako siis sielläkin?

— Ei murhia, jumala paratkoon, vaan verilöylyjä, ei joitakin tihutöitä siellä täällä, vaan joukkoteloituksia, ei apuharvennusta vaan puhtaaksiniittämistä. Sanon teille toverit, että se, mitä olen siellä osin omin silmin nähnyt, osin kuullut, on jotakin sellaista, mistä ette te täällä ole uneksineetkaan. Mitä pidätte esim. siitä, etteivät valkoiset tyytyneet edes kylmästi ampumaan työläisiä, vaan raatelivat heitä kuin metsäkarjut: ruhjoivat pyssynperillä pääkalloja, raatelivat pistimilläänn ruumiit, silpoivat jäseniä, viskasivat muodottomiksi runtelemat uhrinsa avohautoihin, eivätkä vain joitakuita, vaan joukottain, kuten tapahtui Rovaniemellä. Mitä pidätte siitä, että esim. Kemissä, jossa on tapettu ainakin hyvän joukon toista sataa työläistä, porvarit kokoontuivat rouvineen ja lapsineen nauttimaan teilajaisista. Mitä pidätte siitä, että ei koko valkoisessa Suomessa löydy paikkakuntaa missä proletaareja ei olisi lopetettu kuin eläimiä, seuduilla sellaisillakin, joissa työväki ei milloinkaan ole edes ajatellut mitään punakaartia ja aseellista toimintaa. Mitä ajattelette siitä, että esim. Varkaudessa on tapettu 4—500 työläistä, Pietarsaaressa — ja mitä eläimellisemmin — satakunta, Vaasassa, Torniossa, Kokkolassa, Kajaanissa, Kannuksessa, Ylivieskassa ja muualla joukottain, ilman mittaa ja määrää, Seinäjoella, verikenraali Mannerheimin loistavan seinustoilla, niinikään kymmeniä, sata, ehkäpä enemmänkin. Pohjoisessa eivät valkosudet ole tyytyneet murhaamaan vain «joitakin», ei, siellä on tehty puhdasta jälkeä, tapettu työläisiä tuhansittain kylmästi harkiten, nauttien, jopa valokuvaamalla itseään tappajaisia.

(Jatketaan.)

IYVIÄ KIRJOJA

utamia tämän vuoden Vapun numeroita on niinikään vielä
ttä. Vappu on erinomainen julkaisu ja moninkerroin tärkeä
vielä nytkin vaikkakin Vappu onkin jo ohitse. Tilatkaa itsel-
kappale, että ette jäisi ilman tuota arvokasta kirjallisuuslisää
uotena. Hinta 90c.
aravia kirjoja niinikään pitäisi jokaisen aikansa tasolla olevan
hankkia:

KA TAUTI, kirj. N. Lenin .... .50
MAN VALLANKUMOUS JA III INTERNATIONATIO-
, kirj. G. Sinovjev .... .50
AN KANSALAISSOTA, kirj. Karl Marx .... .40
ALISTON DIKTATUURI, kirj. Karl Kautsky .... .65
ENEN SOKEAA JOHTAJAA, kirj. Arthur M. Lewis.... .85
HÄLISTÖN VALLANKUMOUS ja LUOPIO KAUTS-
kirj. N. Lenin .... .65
EN KIELIOPPI, kirj. N. E. Setälä 1.00
KIELEN OPPIKIRJA, kirj. E. N. Setälä .... .75
ikkia näitä kirjoja voidaan tilata osotteella:

VAPAUS
69. SUDBURY, ONT.

odanvastustajien komitea
ykistään paperiprotes-
laisiinhan kykenevät kut-
it tahansa. Niinkuin esi-
osialistien puolueen lon-
vaikkei työväki juuri vä-
koreista lauseistaan ja
sta politiikastaan. Kommu
vat toimeen katumieleno-
otaa vastaan. Niitä pidet-
tunnettua, kaikissa maan
sa Marseillesta Lilleen ja
esta« Strassburgista Bor-
asti. Kaikkialla suuria ko-
ihin otti osaa kymmeniä
uhansia työläisiä puolueva-
matta. Sillä jos mikään ky
ikaalisia aineksia yhdistä-
se antimilitarismi, joka on
teen kauniimpia jalokiviä.
nyöskin ilmi, miten tärkeä
kous oli ollut. Sillä teh-
o mensheviikeistä ja perus
mivalmis kommunistinen
Entisen sosialistipuolueen
a oli parin viime vuoden
äynyt työväkeä jokseenkin
n kuin kirkossa, sillä työ-
välittänyt salonkisosialis-
ta puheista, ja «vain valtio
en» tyhjiä lupauksia se suo
hasi. Mutta nyt seurasi
urimmalta osaltaan kommu
tsua.
panevan komitean rinnal-
munistinuoriso käynyt tais-
tarismia vastaan. Kasar-
linnoituksissa on harjoitet-
aasti vallankumouksellista
aa. Etenkin nuorten tu-
keskuudessa. Vallanku-
et olivat jo ennakolta sel-
ettei sotaa ja militarismia
elkällä rauhan evankeliu-
uksella vanhaan pasifisti-
a siihenhän olisivat longueti
yenneet. He tiesivät, että
n ja maailmaan aijotaan
sysyvainen rauha, on luok-
terästettyä, porvarill-
alta kukistettava ja Rans-
orvarillisvallan raunioille pys-
työväen diktatuuri. Mutta
orvaristo vainosi uhkaavan
van liian aikaisin. Poliisit
uomioistuimet alkoivat siu
uomioistuimet alkoivat
ettömiksi. Monet nuorukai
öitkällinen vankeusrangais-
ukyvyttömiksi. Ranskan
en santarmisto, jonka rivit
ana ovat suuresti vahvistu-
kenteli, kuten oikea ohra-
n. Kotitarkastukset alkoi-
n päiväjärjestykseen. Oi-
et saivat työtä tuomites-
on turvallisuudelle vaaral-
iloitä. Mutta ranskalais-
ät antaneet järjestelmälli-
omisen kauhistuttaa luon-
uoksuhaudassahan sitä tot-
n ja toiseen epämukavuu-
ankilan ja oppivat ymmär-
senään suuri eroitus. Vii-
ssa ei tarvitse ainakaan jo
kosiskella kuolemaa.
aat neuvottelut olivat katken
enten Korkein neuvosto te
isille kohtalokkaita, mutta
ti mahdollisimman epävii-
ista. Tarkoituksena oli
an «valloittaa» Ruhr-alue
aksalaisille erinäisiä muita,
n tervetulleita, porvarillis
a joudutti luokkavastakoh
stymistä Ranskassa, jonka
e i kerta kaikkiaan tahdo
en ruoka hiestä ja
— omassa veres
ihin että Ranskassa voidaan
koska tuollaiset suuret
sta. Siellä on nyt viimein
tty sille asteelle. Sotilas-
set puolestaan häyttivät ko
leivät kansa tottelee sota-
Jotta onko ranskalaisista
paiksi, vai «olisivatko nuo
tain oppineetkin». Vuoden
nuksia tulokkuin virallises-
n alle» tunkukuun 3 pnä,
jaiksia sitä ennen olivat san-
inet käskyn ryhtyä ainoan
toimenpiteisiin. Ja niin kut
isiin, jotka vuoden 1919
kaikki lomalla olevat
uan miehet, vielä vuo-
-17 reservipuseerit ja -ali-
Sen lisäksi vielä
sit (teknikot, valinkaivajat,
set, sähköttäjät y.m.) vuo-

silta 1902—1908. Kutsunnan piti tapahtua salaa, mutta L'Humanite paljasti koko tuuman. Se oli tilaisuudessa julkaisemaan valokuvajäljennöksen erään vuoden 1908 kutsuntaan kuuluvan sotilaan saamasta kutsun määräyksestä. Hallituksen menettely oli porvarillistenkin perustuslakien mukaan kokonaan laiton.

Entä kuinka on sotapalvelukseen kutsuttujen sotilaitten laita? Siitäkin saamme L'Humanitessa lukea päteviä kuvauksia. Ranskan porvarillinen tasavalta on hajoamistilassa ja sen armeijan henki, muonitus, terveydelliset olosuhteet kasarmeissa ja tulokkaitten vaatetus — kaikki on sen mukainen. Toisin sanoen rappiolla. Reserviläiset toteavat tämän lukuisissa valituskirjeissään. He kertovat nukkuvansa osittain paljaalla lattialla. Olkipatjoja ei nimittäin ole riittävästi ja peitteitäkin puuttuu. 15 lento-osaston miehet saavat ravita itseään melkein yksinomaan palkokasveilla. Lihansyönnin peljätään kai hermostuttavan lentäjiä. Ja ruokakadoista on löydetty kaiken onnettomuuden ja palkokasvien lisäksi — kuolleita rottia. Kaiken muun kurjuuden lisäksi on Ranskan mainehikas armeija saanut kärsiä ankaraa nuhakuumetta, onpa joitain kuolemantapauksiakin sattunut. Strassburgiin majoitetun 180 jalkaväkirykmentin tila on erään sotilaan kirjeestä päättäen kaikkea muuta, mutta ei kehuttava. Mainitussa osastossa kun on ilmaantunut nuhakuumetta, tulirokkoa ja kurkkumätää. Sairaille annetaan siellä puoleksi keitettyä vettä. Samaan kasarmiin on sijoitettu vuoden 1919 ikäluokan vastasaapuneet sotilaat. Sairastaminen ja kuoleman kaiketi.

Kuten sanottu: tällaisten olojen vallitessa on helppo harjoittaa tehokasta antimilitaristista agitatsionia sotilaitten, mutta etenkin heidän omaistensa keskuudessa. Työläisperheet eivät enää ole yksin tyytymättömiä siihen että niiden jäs. täytyy kantaa vihattua kruunun kautanaa. Talonpojat ovat nyt yhtä jyrkkiä «sotilaallisen ilveilyn» vastustajia kuin kosanaan työläiset. Juuri kaikein kiireimpänä maanviljelysaikana karkotetaan pienviljelijäin paras tuki ja auttaja, hänen poikansa, pellolta kasarmiin. Sotaväenotto ei enää ole maaseudulla yhtä helppoa kuin ennen. Talonpoikien mieliala on muuttunut. Sitä todistavat äskeiset eduskunnan varajäsenten vaalitkin. Maaseutuiset valitsivat melkein poikkeuksetta vasemmistolaistasavaltalaisia, sosialisteja ja kommunisteja valtiopäiville. Liittoutuneet kansallismieliset kärsivät tuntuvan vaalitappion. Pariisissa on viimeisten 4 päivän kuluessa tapahtunut verisiä yhteentörmäyksiä. Köyhälistön katkeruus on siis ilmeisesti lisääntynyt. Sunnuntainen mielenosoituskulkuekin oli pitempi ja kiihkoisempi kuin mihin Pariisi on tavallisesti tottunut.

Ranskan porvarit ovat suuresti huolissaan. Hehän olivat laskeneet helposti selviytyvänsä saksalaisista porvareista ja työläisistä. Nyt on heidän otettava laskuihinsa vast mahtava tekijä — «sisäinen vihollinen», johon tunnetaan porvarisvallan perustuksia. Hallituksen äänenkannattaja, Temps, julkaisee päivittäin palokirjoituksia, joiden otsikkona on «Kommunistit sisämaankavaltajina», Kommunistien uhkaukset» jnep. Porvarislehdet käyttävät vanhaa ja koeteltua kommunistivastaista taistelutapaa, jollaista meikäläiset lahtarilehdetkin jäljittelevät. Ei ole niin mieletöntä ja löyhäpäräistä syytöstä tai naurettavaa esitystä, ettei sitä vedettäisi esille. Kommunistit edustavat nyt kerta kaikkiaan «joitakin kansanvillitsijöitä», ovat «Saksan imperialistien palkkaaja kätyreitä», «Leninin palvelijoita», «pahimpia pettureita», joita ovat «lahjotut venäläisillä kullalla». On vaikea sanoa, mitä pahaa kommunisteilla eivät oikeastaan olisi. Edellisten iskusanojen höysteenä on sitte tuhansittain keksittyjä uutisia ja hurjia vahinkojuttuja. Luvataan käyttää kaikkia valtakeinoja, mitä kätteen jää, sinkin on käytettävä aseita ja suunnitellaan uusia ja entistä pirullisempia sortotoimenpiteitä. Sillä raskalaiset kapitalistit tuntevat ja tunnustavat pelolla ja vavistuksella sen, että «sisäinen vihollinen» ulkomaista verrattomasti vaarallisempi. He pelkäävät proletariaatin vallankumouksellista nousua — eikä suinkaan syyttä.

—o—

Aatteen voima

Pietarissa ilmestyvässä toverilehdessämme «Vapaudessa» kirjoittaa nimerkki V.A.O. erittäin paljon puhuvan kirjotuksen, joista monelle vanhemmallekin on oppimista puhumattakaan meidän nuoristamme, joiden ennenkaikkea olisi syvennyttävä kirjotukseen kosketeltuun ajatukseen. tenkin ovat kaikki vastukset piokraava:

«Jos olisimme taikauskoisia, voisimme luulla, että neuvostovaltiomme on syntynyt onnellisen tähden alla. Kun ajattelee niitä vastoinkäymisiä ja kärsimyksiä, joita Venäjän työtätekevät ovat saaneet kestää ja kuitenkin ovat kaikki vastustukset poikkeuksetta tulleet työnnetyiksi syrjään sekä kaikki kärsimykset uljaasti kestettyjä; nekin ajat, jotka monesta tuntuivat olevan neuvostovallan viimeisiä hetkiä, ovat onnellisesti sivuutetut, niin tämän johdosta todellakin täytyy kysyä itseltään syytä onnistumiseen. Me emme ole taikauskoisia; me tutkimme niitä syitä jotka kehityksen pyörää pyörittävät ja näemme eri kehitysvaiheitten summassa ne edellytykset, jotka suovat tämän maan työtätekevälle tilaisuuden luoda kommunistista yhteiskuntaa.

Se ei vielä yksin merkitse kaikkea, että toiminnalle ovat edellytykset olemassa. Niitä edellytyksiä täytyy käyttää myös hyväkseen ja siinä kysytäänkin voimaa ynnä kaikkia mahdollisia ominaisuuksia, joita ihminen vaan saattaa omata ja hallita. Ennen kaikkea tarvitaan persoonallista rohkeutta ja kärsivällisyyttä sekä raudanlujaa uskoa tulevaisuuteen. Tietäessämme että on ollut monia hetkiä jolloin esim. sotilaat ovat valmistautuneet taisteluun kylmästä kankeina ja näkäisin vatsoin, tietoisena siitä, että moni joukosta ei koskaan tule nauttimaan tuloksia kärsimyksistä, niin silloin täytyy ihailla todellista sankaruutta, itseuhrautuvaisuutta, joka toimii vain yhteisen ja tulevaisuuden etua silmälläpitäen, kaiken tämän käsittäessä, että suuri on aatteen voima!

Mutta missä on tämä aatteellinen innostus tulut? Onko se joku taivaan lahja jota emme käsitä, vaan josta saamme olla kiitollisia. Ei. Me tiedämme, että aatteellinen innostus johtuu siitä iedosta ja asian ymmärtämisestä, ettei muuten proletariaatilla ole mahdollisuuttakaan katkoa kahleitaan; tietoisuudesta, että jos hiukankaan annettaisiin perään, niin kaikki luhistuisi ja entinen työ olisi hukkaan mennyttä. Mutta tätä tietoisuutta ei ole kaikissa, eikä sitä saavuteta lainkaan ilman kasvatustyötä. Sitä täyyy siis yhtämittaa kasvattaa ja tietoisimpien tulee valaa sitä vähemmäntietoisiin. Tätäkään ei kukaan yksityinen voi yksin ollen suorittaa; tässä tuloksia voidaan saavuttaa. Selvää on, että nuoriso paraiten on alttiina tälle kasvatustyölle; nuoriso ei ninkään tarkkaan laske, että onko tästä ja tästä uhrista tulokset saavutettavissa juuri tänään, vaan tulevatko ne vasta huomenna. Ei innostusta ole vanhemmiltakaan puuttunut — kaukana siitä! — Mutta velvollisuuskin kutsuu nuorisoa täyttämään eturintamaan, nuoret kun suuremmassa määrin tulevat tuloksia nykyhetken työstä nauttimaan.

Tätä tietoisuutta ja innostusta kasvattavat Kommunistiseen Nuoriso-Internationaaleen kuuluvat nuorisojärjestöt. Jokaisen neitosen ja nuorukaisen velvollisuus on kuulua paikkakuntansa nuorisojärjestön naaleen. Tämä kutsumus velvoittaa erittäin suuresti Venäjällä asuvaa työläisnuorisoa, kuuluipa mihin kansallisuuteen tahansa, koska täällä ei yksin taistella edestä oleivien saavutusten puolesta, vaan täällä on myös jo proletariaatin kalliisti ostettuja saavutuksia puolustettavana.

Jo tähän asti eletty vallankumouskausi on osoittanut, että juuri järjestöissä kouluutusta saaneet vanhempina ovat seisoneet vartiopaikallaan, rohkeimpina eteenpäin kulkeneet sekä paraiten osanneet ymmärtää tilanteen vaatimukset. Esimerkkejä tästä on paljonkin olemassa. Tuoreimpana tulkoon mainituksi lehtemme edellisessä numerossa oleva kertomus siitinen, mitenkä kaksi vasta lapsuusijän sivuuttanutta olivat Krnostadtin rintamalla taistelleet uljaasti uljaimpien rinnalla saavuttaen kunniaksi Punaisen Lipun kunniamerkin. Molemmat he olivat Pietarin Nuorisoliiton jäseniä. Saamme olla vakuutettuja, etteivät he ole ainoita, jotka kunvat olleet velvollisuutensa täyttäneet, mutta heihin viitaten voidaan vedota miinoin nuorisoon ja sen toimiin, Sitäpaitsi taloudellinenkin luomistyö kysyy paljon niitä nuorisoa, joita nuorison itseekkaasaisuutta, kautta tulee järjestöissään kehittää. Siksipä älköön kukaan neitosten tai poikainnen, joka pitää itseään rehellisenä proletaarina, jääkö sivuun nuorisojärjestöstä, vaan liittyköön siihen itse ään kasvattamaan ja samalla järjestöä tukemaan sekä vahvistamaan.

—o—

Kaamea kolmivuotismuisto Viipurista

Valkoisten tulon ensi päivien näkemiä.

Kolme vuotta sitten, huhtikuun 29 päivänä 1918 klo 5 aamulla alkoi valkoisten komento Viipurissa. Viipuri oli yksi tämän ajan huomatuimpia paikkoja, sillä sinne oli kokoontunut paljon muualta ihmisiä. Sieltä saadut muistot ja kokemukset valkoisten komennon alaisiksi joutuneilla ovat myös sellaisia, jotka eivät häivy mielestä.

Jo useampia päiviä ennen valkoisten kaupunkiin tuloa oli tilanne kaupungissa hyvin jännittänyt. Tykit jylisivät molemmilla puolin pienillä keskeytyksillä vuorokausimääriä miltei yhtä mittaa. Silloin tällöin sattui väliin suurempia räjähdyksiä, saattaen kaupungissa aikaan rakennusten vavahduksia. Väliin taas rätisivät kiväärit ja kuularuiskut samalla ,kun räjähtävät kuulat tuontuostakin prätkähtelivät kaduilla ja ulkopuolella kaupunkia, sen laidassa kohosi ilmaan miltei yhtämittaisesti vankka savupatsas syttyneistä tulipaloista lisäämään jännittäv. etupäimeinen näistä jännittävistä etupäivistä oli maanantai, mutta jo lauantaina oli tilanne kaupungissa hyvin jähmettynyt. Olimme lauantaina klo 2:n aikaan miliisilaitoksella, jolloin eräs ampumatarvevarasto kaupungin laidassa syttyi tuleen ja piti hirveää rätinää. Saimme tietää, että varastossa pohjemmalla on voimakkaampia räjähdysaineita, joten tiesimme olla varuillaan. Kumminkaan ei erittäin voimakkaita räjähdyksiä kuulunut, joten läksimme kaupungille. Vielä lauantai-iltana yritin katsella tilannetta kaupungilla, mutta vaikeaa se oli. Tavantakaa putosi räjähtävä kuula kadulle tai lensi rakennusten seinään, räjähtäen siinä. Seuraava päivä, mikä oli sunnuntai, valkeni pilvisenä ja näytti se jo aamulla varhain synkältä. Ratsastavat miliisit vain klo 4 aikaan aamulla ajelivat kaduilla, paljonkaan muuta näkemättä. Sunnuntaipäivänä liikkuminen kaupungilla oli niin ja näin. Jos oli punainen merkki, oli vaarassa tulla valkoisten ammuttavaksi, ja jollei sitä taas ollut, katsoivat punaiset sangen tiukasti. Tein keskipäivällä yhden matkan. Klo 2:n aikaan vaikenivat tykit ja muu ammunta ja kerrottiin silloin olleen jonkunlaiset neuvottelut, kumminkaan johtamatta mihinkään tuloksiin. Tämän hetken hengähdys tuntui vähän keventävältä.

Jo perjantai-aamulla kaupungista lähtevä Eero Haapalainen kehoitti ämän kirjoittajaakin mukaansa lähtemään kaupungista, mutta kun en ollut tehnyt mitään pahaakaan, päätin olla kaupungissa, näkemässä vastaisia tapahtumia. Lauantai-aamulla läksi taas muutamia kaupungista, kehottaen matkaan, mutta en muuttanut entistä päätöstäni ja sunnuntai-illalla klo 9 aikaan sain vielä tiedon eräiden joukkojen lähdöstä, mutta silloin menin rauhassa maata.

Asuntoni oli eräässä herraspaikassa, jossa myöskin asui useampia punaisia, mutta piileksi siellä myöskin valkoisia, ainakin yksi esiintyi kainalosauvain avulla julkisesti, tekeytyen heikoksi sairaaksi, mutta heti valkoisten tultua oli hän mitä reippaimmalla tuulella hommaamassa valkoisille veljilleen tuliaisiksi tarjoilupöytää kuntoon. — Viimeinen yö meni häiriöttä, lukuunottamatta tykkien jyskettä ja räjähdyksiä, joihin jo olimme toottuneet.

Huhtikuun 29 kauhun päivä

valkeni varsin vähäisellä katuliikkeellä, ainoastaan auto surahti silloin tällöin. Kello 2 aamulla olivat valkoiset Papulan sillalla edeten siitä vähitellen kaupungille. Aika oli kaamein, lisäten katuliikenteen hiljaisuuskin kaameutta. Kellon ehtiessä 5:teen aamulla, noputti ravintolan palvelustyttö, jolla tuntui olevan punasta suopeutta, ovellemme, aukaisten sen ilmoittaen:«nyt ovat valkoiset kaupungissa«. Kauvan ei kestänytkään, kun sen saimme itse huomata. Kaduilla ilmaantui semmoinenkin kikotus, jossa naisten ääni oli ylinnä. Hakattiin ikkunoiden päälle, huudoilla: «ensimäinen punikki« ja juostiin ilmiantokiihkossa edestakaisin. Kello puoli 6 koputettiin ovellemme, sisään astui kaksi sitilasta aseisettuna, joista toinen vanhempi aliupseeri, ilmoitti: «olemme saaneet määräyksen pidättää miehet«, ja näin sitä lähdettiin rautatien asemalle. Kauhun päivä oli valjennut. Tästä hotellista haalittiin meitä kymmenkunta miestä, naiset saivat jäädä. Rautatien asemalla meidät sijoitettiin odotussaliin, jossa oli lasinsirpaleita ja lattialle kannettiin sahanlastuja, nähtävästi peittämään verilätäköitä. Paikalletuoduista olimme miltei ensimäisiä, mutta tavantakaa tuotiin uusia joukkoja lisää, joukossa naisia ja sylilapsiakin. Puolenpäivän aikaan oli jo karttunut kaikki asematalon sokkelot täyteen. Ulos ei tuotuja laskettu ennen kuin komenttiin asematalon edustalle riviin, venäläiset erikseen. Venäläisten liikkeellelähtömerkiksi pamautettiin tykillä ja meidät komennettiin eteenpäin ilkkumalla «pääsette palkoille».

Kaameutta lisäsi se, että yksi ja toinen kerrottiin ammutuksi, niinpä työväentalon pihallakin oli ruumiita. Kaupungilla näkyi myös yhtäällä ja toisaalla hävityksen merkkejä, samalla kun huomasi valkoisissa iloista liehakoimista pidätettyjen työläisrivien kulkiessa, joita he sanoivat saa mikseen vangeiksi.

Ikimuistettava kauhunpaikka Keskuskasarmi

tuli nyt vielä elossaolevien vangittujen olinpaikaksi sillä rautatien asemalta, samoin kuin muualtakin tuodut joukot ohjattiin sinne. Koko tämän päivän tuontia jatkuikin, kunnes rakennuksilla vallitsi ankara tungos, niin sullottuna ettei mahtunut muuta kuin seisomaan. Koko päivänä ei annettu minkäänlaista ravintoa. Illalla klo 9 aikaan ilmaantui muutamia asestettuja räyhääjiä huutaen: «joka tämän jälestä liikkuu paikoiltaan, se ammutaan, menettää henkensä, ymmärrättekö«. Siinä oli iltarukous. Seuraavana päivänä oli samanlainen komento. Joukkoja tuotiin lisää. Mitään ravintoa ei annettu tänäkään päivänä, saimme vain olla oman onnemme nojassa. Illemmällä eräs tuli meitä haukkumaan, sanoen samassa «ruokaa annetaan mutta siinä se oli antamatta. Tähän ei vielä päivän ohjelma päättynyt, vaan tuli klo 9 aikaan muutamia räyhääjiä, sanoen: «Tänne on tuonut joku Lehtinen pommeja. Hakekaa ne ylös ja jollei löydy ammutaan 10 henkeä, ammutaan enemmän 15—20, joka yö ammutaan.« — Tämä oli tämän päivän iltarukous, jonka jälestä saimme olla rauhassa. Kolmantena päivänä annettiin kerran vähän ruokaa. — Aika meni näin päivästä toiseen, kiiväärit ja kuularuiskut rätisivät tuontuostakin, ruumiita kannettiin. Samaan aikaan soivat venäläisten kirkonkellot, miltei yhtämittaa, nähtävästi kuolikelloina. Erään kerran tuli sakki humaltuneita, taputellen yksinkertaisempia maanmiehiä olkapäähän, sanoen: «te olette miehiä, mutta teidän johtajanne ovat perkeleitä.« Kun ei kukaan halunnut puuttua heidän juttuihinsa, pääsimme taas niistäkin. Samalla saimme huomata, ettei ollut viisasta pitää kaulusta kaulassaan, edullisempi jos vielä likasi vähän itsensä. Niinpä tämän kirjoittajallekin tiuskattiin: «mikäs herra te olette», kiinnittämättä nimi kuitenkaan erikoisempaa huomiota, sen satuaan tietää.

Pidätettyjen ampuminen selvisikin meille pian todeksi. Yksi ja toinen hupeni joukosta enään kasarmille palaamaatta. Hautoja kaivamassa olleet kertoivat ammutuista, joita edellisenä päivänä olivat nähneet kasarmilla. Erään naisenkin kertoivat olleen kuularuiskuilla ammutun miltei poikki. Hämäräperäisyyttä täydensi vielä kaupungilta saadut tiedot. Eräs rautatieläinen, joka oli pidätettynä, mutta pääsi kotiinsa ja tuotiin uudestaan, sanoi näkemistään: «Jos uskotte tai olette uskomatta, eilen aamulla puoli 4 aikaan vietiin ammuttavaksi 60, joukossa 3 naista ja tänä aamuna oli luku toistasataa.» Kun vielä saimme tietoja tunnetuimpien henkilöiden ampumisesta, teki se tilanteen niin kaameaksi, ettei sitä enään tiennyt muuta kuin vartoa vuoroaan, tullakseen ammutuksi. Vihdoin toukokuun 15 p. tiedettiin kertoa, toukokuun 15 p. tiedettiin kertä tulleella sähkösanomalla kielletty. Tuntui kuin kuolon pilvi olisi poistunut.

Ummehtunutta kidutusta ja yhtämittaista hirveää ravinnonpuutetta jatkui viiden viikon ajan, kunnes uudenmaan-, turun- ja porinläänilâiset huudettiin esiin, luvaten viedä kotipaikoilleen, mutta vietiinkin Tammisaaren kurjalaan.

Kokenut.

TORONTON UUTISIA

Toronton S.S. Osaston johtokunta kokouksessaan heinäkuun 12 päivä lopullisesti ratkaisi osaston uuden maan oston, joten se päätti tehdä tarjouksen maa komppanialle Broawwian varrella olevista kahdesta lotista 54 jalkaa leveä ja 135 pitkä, 60 jalkaa, rakennus työt aletaan heti kun arkkitehti saa piirustukset valmiiksi, joita hän heti alkaa tekemään kun ensin saadaan maakauppa suletuksi.

Läksijäisiltamat päätti johtokunta toimia 23 päivä heinäkuuta nykyisestä huoneustosta on poistuttava sopimuksen mukaan ensi päivä elokuua. Nuo läksijäisiltamat päätettiin laittaa ohjelmansa puolesta ensiluokkaiset. Kaikki osaston alaosastot velvoitettiin suorittamaan jotakin ohjelmaa, joten on toivottava, että tuon iltaman ohjelma tulee tyydyttämään jokaista läsnäolijaa. Sisäänpääsymaksu tuohon iltamaan jätettiin vapaehtoiseksi, jokainen sa aantaa minkä itse parhaaksi näkee, ja varansa kannattavat. Toivomme että jokainen lähiympäristöllä töissä oleva suomalainen koittaa järjestää asiansa niin, että voi olla läsnä sanotussa iltamassa.

Suomalainen puukolla urheilija

Heinäkuun 11 päivän illalla iski eräs humalassa oleva suomalainen erästä englanninkielistä miestä käteen viiltäen puukollaan kämmenen halki, tuo humalainen mies pyrki taloon 45 Widmer St., jossa asuu joitakin huonomaineisia naisia, jota pyrkimystä tuo englantilainen koitti estää, joka muuten oli tuon asunnon isäntä, joka estäminen päättyi kerrotulla seurauksella, haavoitettu kuletettiin sairaalaan ja puukottaja livisti tiehensä eikä ainakaan vielä ole löydetty.

Huonon ajan seurauksiako?

Suuria tulipaloja on nykyään tässä kylässä tavan takaa. Niimpä tiistaiaamunakin syttyi tuli Richmond St. E. 37—43 jossa vahingoitti erilaisia tuotteita noin 100 tuhannen dollarin arvosta. Talo ei kuitenkaan edes raunioitunut, mutta vesi ja savu teki tavarat käyttökelvottomiksi.

Nuga-Tone

Tulokset 20 päivässä tahi rahanne takaisin.

TEKEE RIKKAAN PUNAISEN VEREN, LUJAT, KESTÄVÄT HERMOT, ELINVOIMAISIA MIEHIÄ JA NAISIA.

Kun olette menettäneet terveytenne, kun ajatuksenne tylsistyy ja ruumiinvoimanne heikkonee, kun olette turhaan koettaneet parantautua kiihoitusaineilla ja huumaavilla lääkkeillä, niin koettakaa Nuga-Tonea. Silloin olette ihmeeksenne huomaava, miten pian tunnette itsenne uudeksi ihmiseksi! Yhdeksän kymmenettä osaa kaikista ihmiskunnan vaivoista, kuten huono ruokahalu, ruuansulatus, vatsakaasu ja turpoava vatsa, kova vatsa, maksataudit, reumaattiset säryt, päänkivistys, hermotaudit, elinvoiman puute, hermostuneisuus ja unettomuus, johtuvat Hermo-Voiman puutteesta, heikosta, vesimäisestä verestä ja huonosta verenkierrosta.

Jokaisen elimen, jokaisen ruumiintoiminnan tehokkaisuus riippuu Hermo-Voimasta. Hermo-Voima on vatsan, maksan, munuaisten ja suoliston, sydämen lyönnin ja verenkierron toimeenpaneva voima. Nuga-Tone on parhain apu hermoille sekä fyysillisesti rappeutuneelle. Miksi? Siksi että se on yhdistelmä kahdeksasta tärkeästä luovasta aineesta, joita parhaat lääkärit suosittelevat, ja on siinä erikoisen runsaasti rautaa ja fosforia—ravintoa verelle ja hermoille.

Nuga-Tone panee maksan toimintaan, saa suoliston kuntoon, niin että ne liikkuvat säännöllisesti. Se eloittaa munuaiset, poistaa myrkylliset liika-aineet. Ei enään kaasua eikä turvotusta, ei pahanhajuista hengitystä eikä tahnaista kieltä! Ei enään kipua ja särkyä! Nuga-Tone antaa ihmeellisen ruokahalun, hyvän ruuansulatuksen, lujat hermot ja sikeän, voimistavan unen. Nuga-Tone rikastuttaa veren, parantaa verenkierron, antaa terveyden punan kasvoille ja kirkkauden silmille! Se tekee voimakkaita miehiä ja terveempiä, kauniimpia naisia. Nuga-Tone ei sisällä opiumia eikä huumaavia aineita—ei mitään mikä pakoittaisi niitä nauttimaan kauemmin kuin on tarpeellista. Nuga-Tone lähetetään pienissä paketeissa. Se on sokerilla päällystettyä, hyvänmakuista ja helppoa nauttia. Koettakaa sitä, ja te tulette esittämään sitä tuttavillennekin.

MEIDÄN EHDOTON TAKUUMME: Nuga-Tonen hinta on yksi ($1.00) dollari pullolta. Jokainen pullo sisältää yhdeksänkymmentä (90) pilleriä, kokonaisen kuukauden tarpeen. Myydään kuusi pulloa, kuuden kuukauden tarve, viidellä ($5.00) dollarilla. Nauttikaa Nuga-Tonea kaksikymmentä (20) päivää, ja ellette ole tyytyväinen tuloksiin, palauttakaa jälellä olevat laatikon kanssa meille, niin me lähetämme rahanne heti takaisin. Te ette häviä senttiäkään. Me pidämme vahingon.

KÄYTTÄKÄÄ TÄTÄ KUPONKIA TILATESSANNE

National Laboratory, Fin. 30—1018 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Herrat:—Lähetän tässä kirjeessä.........jolla lähettäkää minulle.........pulloa Nuga-Tonea.

Nimi ....

Katu ja numero tahi R. F. D. ....

Kaupunki.......................... Valtio..........................

Osastoille huomioon otettavaa

Yhdyvaltain puoluelehtien tilaaminen.

Ottakaa tämä asia esille ensi kokouksesanne.

Osastojen toimihenkilöille on ainakin osittain tiettyä että Vapauden ja Yhdysvalloissa toimivien puoluelehtiliikkeiden välillä on voimassa sellainen sopimus, että nuo liikeet, Työmies, Toveri, Eteenpäin y.m. eivät saa täälä tehdä suoraan liikettä vaan että on kaikki liike tehtävä Vapauden kautta.

Tätä sääntöä on julkisesti rikkonut etupäässä Toveri, tehden täällä liikettä Vapauden selántakana. Viimeseen Toverille lähettämäämme kirjeeseen saimme sellaisen vastauksen että he pitävät oikeutenaan tehdä käteisliikettä, siis sellaista mistä raha lähetetään tilauksien matkassa, suoraan ilman antamata Vapaudelle sopimuksessa määrättyä asiamiespalkkiota. Siis Toveri tkee sen liikkeen suoraan josta saa heti rahan, mutta luottoliikkeen, JOSTA ON AINA HUONOJEN SAATAVIEN PELKOA JA PALJON KUSTANNUKSIA JA JOSSA RAHA SEISOO KIINNI, ANTAA TOVERI VAPAUDELLE.

Jokaisessa osastossa pitäisi tiedettämän että Vapaus on heidän oma lehtensä ja siis CANADASA ON SEN ETUA AJETTAVA ENNEN KAIKKEA MUUTA. Tämän tähden jokaisessa osastossa katsottakoon että eivät ainakaan osastojen asiamiehet tee mitään liikettä muuten kuin Vapauden välityksellä. Vapaudelle kuuluu tuosta liikkeestä vissi prosentti ja kun keran VAPAUDEN ON VÄLITETTÄVÄ OSA LIIKKESTÄ JA KAIKKI SELLAINEN JOSSA RAHA SEISOO KIINNI, NIIN KATSOKAA ETTÄ SE SAA MUUNKIN LIIKKEEN. Toiselta puolen on otettava huomioon että vaikkakin nuo lehdet antavat meille 40 pros. asiamiespalkkiota kun me siitä annamme asiamiehille 20 pros. niin JÄ VAPAUDEN OSALLE KAIKKIA KULUJA VASTAAN AINOASTAAN NIIN VÄHÄN ETTÄ KUN PARAS OSA LIIKETTÄ MENEE SUORAAN EI VAPAUS TODELLA TIENAA MITÄÄN.

Ilmotuksien hankkiminen Vapauteen

Edellä olevan asian lisäksi pydämme teitä ottamaan huomioonne myöskin seuraavan asian:

Vapaus ilmestyy nyt kolme kertaa viikosa ja siinä voisi olla ilmotuksia hiukan enemmän kuin niitä on viime aikoina ollut, ei sentähden että ilmotukset lehteämme kaunistaisivat vaan sentähden että niistä on jonkunverran lehdelle tuloja.

Sudburysta ilmotuksien saanti on nykyään kuivunut vähiin ja siksi niitä pitäisi saada muualtakin. Canadassa on paikkakuntia, joissa asuu satoja jopa tuhansia suomalaisia jotka melkein poikkeuksetta lukevat vapautta. On paikkakuntia, joilla on voimakkaat osasot huomattavlla jäsenmäärällä. Tällaiset osastot voisivat hyvästi pakottaa liikemiehiä antamaan ilmotuksia Vapauteen. Menemällä jonekin kauppaan ja ostamalla tavaraa ja sitten kysymällä onko teillä ilmotusta Vapaudessa ja jos snotaan että ei ole niin kunhan kauniisti jättää paketin pöydälle tulee kauppias paljoa lähemmälle sitä tilannetta, jossa hän alkaa mietimään ilmotuksen antamista Vapauteen. Tälläistä työtä voi tehdä jokainen osaston jäsen ja voipi siihen saada sellaisiakin jotka eivät ole osaston jäseniä ottamaan osaa. Ainoa mitä tarvitaan on pikkasen suoraluonteisuutta sanomaan asiansa.

Sellaisilla paikkakunnilla, joissa ei ennestään ole Vapaudella ilmottajia, voivat ilmottajat luulla pelastuvansa sillä että kun ei kukan ilmota niin täytyy sitä kuitenkin ostaa jostakin. Mutta jos lehtemme lukijat vain ottavat ja alkavat pistämään tilauksensa Eaton komppaniaan tai muihin suuriin postilähetys firmoihin, niin kyllä pikkuporvarit mielelläänkin antavat ilmotuksia. Koettakaapa tätä kokeeksi. Ottakaa asia esille heti ensimäisessä osastonne kokouksessa.

Ilmotushintoja y.m. ohjeita saa Vapaudesta.

Tov. VAPAUDEN KONTTORI

CITY CAFE
Hyvä ruoka
ja erinomainen kahvi ja kerma.
Suomalaisille tunnettu paikka
Elm ja Lisgar katujen kulmassa,
SUDBURY

Puistot makuusijoina

Kaupungin puistot ja vesien rannalla olevat maat ovat olleet vapaasti viime viikot yleisön oleskelupaikkoina yötkin kuumien ilmojen johdosta, joita yhä kaupungissa kestää. Noista paikoista on iltasella ollut pakko aina poistua kello 10, johon nyt on tehty poikkeus.

Katuraitie kaupungille

Kaupungin katuvaunuliike tulee kaupungin omaisuudeksi syyskuusta alkain, josta kaupungin lehdet 11 p. tätäkuuta jo kirjoittelivat huomatuilla uudistuksilla, miten muka kaupungin saatua tiet haltuunsa tulee töitä lisääntymään kaupunklin erilaisia uudistus- ja korjaustöissä sanotuilla katuvaunutiellä. — J. L.

ERI PAIKKAKUNTAIN UUTISILMOTUKSIA

Ilmotushinnat tässä osastossa ovat: Tilapäisilmottajilta 3 senttiä sana, vakituisilta, joiden ilmotus on kerran tai kahdesti viikossa samalaisena, 2 senttiä sana ja niiltä, joiden ilmotus on jatkuvasti samallaisena jokaisessa lehtemme ilmestyvässä numerossa, 1½ senttiä sana. Vähin ilmotusmaksu kerta ilmottaessa 50 ja seisovista 25 senttiä kerralta.

SUDBURYN ILMOTUKSIA:

Suomeen matkustajat ja ne jotka aikovat tuottaa omaisiansa Suomesta tänne, tekevät viisaasti ostaessaan pilettinsä Vapauden konttorista. Voimme myydä pilettejä kaikkiin Europan maihin. Kysykää hintoja sekä laivojen kulkuvuoroja. Viimeaikana yhteenään, joten ennenkuin lähdette matkalle on parasta olla selvillä milloin pääsee lähtemään.

Autoajuri Alex Salo, tavataan auto standillä.

Lehto Matti antaa teille — tulkaa Jussin sappaan.

Rahaa Suomeen Vapauden kautta. Ainā päivän korkein kurssi.

Hyvä valikoima Fountain kyniä Vapauden konttorissa.

PORT ARTHUR, ONT.

D. Aho ottaa vastaan tilauksia kaikille suomalaisille tällä manterella ja Suomessa ilmestyville sosialistisille sanomalehdille. Hän ottaa myöskin ilmotuksia Vapauteen. Jos ette muuten satu näkemään käväiskää 158 Secord St.

COBALT, ONT.

?

MUITA PAIKKAKUNTIA

?

Alkää Sairastako!

Lähettäkää 75 senttiä posti merkeissä, eli muuten, niin me lähetämme teille yhden numeron «TOTUUS» julkaisua, ja yhden kappaleen «KUINKA SAAVUTTAA JA SÄILYTTÄÄ RRUUMIILLINEN JA HENGELLINEN TERVEYS JA TARMOKKUUS», juuri painosta saapunut kirjottamani kirjanen. Nämät tekevät selviä parannustavoistamme ja neuvovat tärkeistä asioista terveyteen nähden. Voimme parantaa useita tauteja potilaan kotonaan ollessa, lähettämällä neuvoja itsehoitamiseen. Tilatkaa kyselykaavake ja lähettäkää täytettynä meille. Sen avulla voimme antaa tietää tautinne laadun ja miten olette tuleva terveeksi. Tietäkäätte miksi ette ole terve, ja sitten omistakaa terveys itsellenne luonnonllisilla parannustavoilla. Olkaa terve!

T:ri Paul Wentworth.
2031 W. Superior St.,
DULUTH, MINNESOTA

Casey-Shaw Lbr. Co

Kaikenlaista lautatavaraa, sahamyllytyötä tehdään. Höylättyjä ja höyläämättömiä lautoja ja rakennustarpeita joka lajista.

Phone 452 Sudbury, Ont.

Vapaudessa ilmoittajille

Lehteen aijotut ilmotukset pitää olla konttorissamme seuraavasti:
Tiistain lehteen viimeistään kello 12 lauantaina.
Torstain lehteen viimeistään kello 12 tiistaina.
Lauantain lehteen viimeistään kello 12 torstaina.
Osastojen ja yleensä kaikkien ilmottajiemme on parasta ottaa yllälevan huomioonsa. Myöhäiset ilmotukset vaikuttavat helposti lehtemme myöhästymisen ja siksi niitä on vältettävä.

Tilatkaa Vapaus, Toveri, Toveritar, Eteenpäin, Työmies ja Punikki! Tilatkaa ainoastaan selviä luokkataistelun kannalla olevia lehtiä!

SUDBURYSTA

Sudburyn S.S. Osaston Johtokunnan kokous.

Sudburyn S.S. Osaston vanha ja uusi johtokunta kokoontuu tänä iltana (maanantaina) klo puoli kahdeksan. Jokaisen jäsenen välttämätä saavuttava. Valitaan virkailijat tätä puolivuotta varten. Lasten kesäkoulun järjestämis y.m. tärkeitä asioita.

Saksalainen suurrahamieskö Sudburyyn?

Paikkakunnan lehdet tietävät kertoa, että Hugo Stinnes, saksalainen kapitalisti, joka omistaa enemmän kuin puolet koko Saksan teollisuuslaitoksista tulee mahdollisesti vierailemaan Sudburyssa. Hänen vierailunsa sanotaan olevan yhteydessä piirissä olevien nikkeli kaivantojen mahdollisen avaamisen kanssa. Uskotaan hänen sijoittavan rahojaan täkäläisiin nikkelikaivosteollisuuksiin, norjalaisten pankkien välityksellä. Pitemmän ajan on ollut puhetta kaivantojen käyntiin panemisesta, mutta finanssiasioiden ja markkinoiden huonossa tilassa olemisen sanotaan vaikuttaneen, että nikkelikomppania, jossa muun muassa on norjalaisia kapitalisteja osallisena, ei ole voinut käyttää tätä teollisuutta.

Lähtevät kävelemällä Vancouveriin

Sunnuntaina heinäkuun 17 pvä klo 9.30 lähtivät Ernest Parsons ja Oscar Clement postitoimiston kulmasta kävelemään Vancouveria kohden. Heillä ei ole ollenkaan ajatusta kuinka kauan matka tulee kestämään, mutta ellei mitään erikoisia vahingoita satu uskovat miehet kävelevänsä 20 - 25 mailia päivässä. Heidän matkassaan tulee kulkemaan neljän kuukauden vanha koira. Kuinkahan vanha koira on kun Vancouveriin saapuvat ei ole tietoa.

Rajoitetaanko uintia Ramsay järvellä

Kaupungin hallinnolla ja eritoten terveysdepartementilla on parailaan käsittelyn alaisena kysymys Sudburyn järvellä uimisen estäminen. Järvi, josta otetaan vesi Sudburyn asukkaiden tarpeeksi sanotaan olevan terveydelle vaarallisessa kunnossa ja sen vuoksi olisi saatava uinti siinä estetyksi. Emme tiedä tuleeko uinti sanotulla järvellä kokonaan estetyksi vai asetetaanko erikoinen alue josta sille kielletyksi. Jos koko järvi kielletään käyttämästä uinti tarkotukseen on siitä kesäisinä kuumina aikoina ikävänlaisia seurauksia asukkaille, sillä se on ainoa paikka lähempänä kaupunkia jossa uintia voidaan toimittaa. Toiset järvet ovat liiaksi kaukana ja ainakin varattoman väestön olisi vaikea kulkea uimassa pitemmällä matkalla.

Tarkotustaan vastaavin keino olisi siirtää vedenottopaikka johonkin toiseen järveen ja säilyttää Ramsay järvi kylpypaikkana.

Uusi yliopisto perustettu Nishi-Novgorodiin

Moskova— Uusi yliopisto on avattu Nishi-Novgerodissa. Uuden yliopiston ohjelmaan kuuluu poliittinen taloustiede, yhteiskuntatieteet, pedagogia (opetusoppi), kirjallisuus ja taide.

SAKSAN KONSULAATTI KIELTÄYTYNYT LEIMAAMASTA TSHEKKILÄISEN EDUSTAJAN PASSIN.

«Rude Pravo» kertoo, että tshekkoslovakialaisen kommunistijohtajan Smeralin matka Moskovan Kongressiin on käynyt mahdottomaksi sen johdosta, että Saksan konsulaatti on kieltäytynyt viseeraamasta hänen passiansa. Hän ei voi siis päästä Puolaan saksalaiselta alueelta, koska Puolan konsulaatti puolestansa ainoastaan sallii saapumisen puolalaisaksalaiselle rajalle Konizin kautta.

Leninin politiikka saavuttanut täydellisen voiton

Berliini - Lenin ja hänen kannattajansa, joiden porvarillisten lehtien ja tidonantotoimistojen mukaan piti tämän kerrottiin menettävän yhä suurempaa kannatusta kommunistipuolueessa ja neuvostohallituksessa, ovat nykyään niin lujasti kontrolloivat asioita Venäjän asioissa, jopa menemällä niin pitkälle, että pienille kapitalisteille on annettu oikeus harjoittaa erikoisyrityksiä teollisuuden harjoittamiseen, samoin kuin mastavaltijeleville talonpojillekin myöntämään laajennettuja oikeuksia, on langettanut Berliiniin tulleen tiedon mukaan saavuttanut täydellisen voiton.

Tiedonannossa sanotaan Leninin pitäneen puheen kolmannen Internationalen kokouksessa, jossa hän laajasti selosteli Neuvostohallituksen po-

litiikkaa ja mitä se on vaikuttanut maan asemaan.

Puhe otettiin vastaan myrskyisten suosionosoituksien vallitessa ja Leninin politiikka hyväksyttiin täydellisesti. Eivät siis olleet Porvarillisten lehtien levittämät tiedonannot paikkansa pitäviä.

COPPER CLIFF, ONT.

Noin parin viikon ajan on täällä ollut ilmasto niin kuumaa, ettei sen vertaista ole ollut ainakaan viimeisen 20 vuoden aikana. Kuumuus on noussut aina 118 asteeseen fahrenheittia (auringonpaisteessa). Äärimmäinen kuivuus myös vallitsee. Kesäk. 28 p. oli tosin poikkeus, sillä parin tunnin ajan tuli vettä ukkospilvestä niin runsaasti, että se katkoili tiet ja saattoipa katuvaunutienkin käyttökunnottomaksi. Salamat ja ukkosen jyrinät olivat myöskin harvinaisen voimakkaat.

Salaperäisesti syttynyt tulipalo «vanhan myllyn» kaupungin osassa. Asia on seuraava: Yöllä tiistaina t.k. 5 p. suom. haalin talouđenhoitaja tov. Hj. Mannila puolisonsa kanssa kuuman ilman takia nukkuivat ulkona ja noin klo 2 a.p. heräävät kun mies tulee kiireesti juosten haalin pihamaan poikki. Mannilan tiedusteluun «että mikä on hätänä?» Ei tullut vastausta vaan lisäsi tuo tuntematon vauhtiaan ja hävisi yön pimeyteen.

Mannilat tutkivat ympäristöä ja huomaavat erään ukrainalaisen talon olevan liekkien vallassa, jonka he haalin puhelimella ilmottavat palo-asemalle ja kiireesti rientävät herättämään talon väkeä ylös. Perheen äiti sai palohaavan käsivarteensa pelastuessaan ulos ikkunasta. Kaikki huonekalut, vaatteet y.m. paloivat ja palokunta joka saapui paikalle sai estettyä tulen levenemisen niin paljon, että 3 taloa vaan paloi perustuksiaan myöten poroksi, joista 1 International Nickel Co. ja 2 yksityisten köyhäin työläisten, jotka olivat myös ilman palovakutusta.

Kaupunkimme viranomaiset saapuivat myös tutkimaan tilannetta. He läksivät autolla Sudburya kohden johon mainittu tuntematon oli kadonnut kuitenkaan löytämättä häntä. Seuraavana aamuna mitattiin hänen pieksunsa jäljet, mutta taitaa olla sekin hieman epävarma toimenpide, sillä onhan niitä paljon saman kokoisia kenkiä. Mannilat eivät voineet antaa myöskään mitään sitovaa tuntomerkkiä, sillä yö oli siksi pimeä.

Osastomme puolivuosikokouksessa muiden asiain yhteydessä valittiin myös uusi johtokunta. Kymmenestä ehdokkaasta enimmän äänimäärän saivat ja joiden tehtävät joh tokunta jakoi seuraavasti: Puheenjohtajaksi Kalle Mäki 12; varalle Ivar Nurminen 14; kirjuriksi John Lakso 11; varalle Olga Korpinen 11; organiseeraajaksi E. M. Jouppi 14; jäsenkirjuriksi John Walli 11; varajäseneksi Maunus Jacobson 8; kirjuri-rahastonhoitajaksi ja taloudenhoitajaksi tov. Jalmar Mannila.

Osaston ja OBU unitin 2 päiväiset juhannusjuhlat onnistuivat kiitettävän hyvin, kentällä pikku järven rannalla. Avauspuheen piti Pat. Alavo, runoja lausuivat tov. Jussi Järvi, E. M. Jouppi ja Laura Mäki. Englannin kielellä puhui OBU:n sihteeri H. Bryan. Sanoi tehneensä paikkakunnan nuorista poikamiehistä tutkimuksen, ja tulleen siihen johtopäätökseen, että ovat liian voimaperäisesti alkaneet salamyymälöissä kuningas alkoholin orjiksi. Selosteli miten hyödyllinen on sellainen olio nykyisen riistojärjestelmän pönkittäjänä, sillä kaupunki lomaarkansa uhraa juo potteluun, sellaisella oliolla ei voi paljoa odotata luokkansa ja oman asemansa parantamiseksi. Erikoisem min tässä maassa syntyneet suom. nuorukaisethin näyttävät olevan kovin haluttomia työväenliikkeen eteen toimimaan. Muuten antoi hän yleen sä tunnustuksen suomalaisille joiden rinnalla tämän seudun englanninkielinen väestö ei ole vallankumouksellisuudessa ollenkaan mainitsemisen arvoista. Yleensä puheet olivat selvätajuisia ja säteili niistä punainen innostuksen tuli, kyllä vanhempiensa si vallankumouksellisia yhtymään OBU:hun, joka kokoaa palkkatyöväestön ikään, sukupuoleen, väriin ja kansallisuuteen katsomatta.

Urheilua oli 3 ottelu miehille: kolmiloikka, kuulantyönti ja pituushyppy. 1 palk. Jussi Järvi; 2 Aksel Jouppi, 3 Jakop Seppälä. Miesten uinnissa: 1 Jalmar Mannila, 2 Udo Korpinen, 3 H. Pernu. Naisten uinnissa: 1 Olga Leino, 2 Hilma Niemi, 3 Kerttu Jussila, väsyi kesken mutta pääsi kiinto annettiin ankarasta yrityksestä. Poikasten uinnissa, alle 13 vuoden, 1 Jack Walli, 2 Paavo Korpinen, 3 Reino Korpinen.

On erikoisen hauska nähdä, että täälläkin aletaan innostumaan urheiluun ja fyysillisen ruumiin kasvattamiseen. Siis innokasta ja jatkuvaa varmoa kaikille urheilijoille, sillä se kasvatta reippaita ja tarmokkaita luokkataistelijoita, siksi kunnes valkeneeuomenkin huomenkellot alkavat täälläkin soida.

Ankara työttömyys vallitsee paikkakunnalla. Cliffin sulimo on kovin pienellä voimalla käynnissä. Töitä

mitä on niin palkat ovat kovin kehnot. Tällaiset joutoajat koettakaamme käyttää mahdollisimman edullisesti, jolla suinkin on mahdollisuutta, niin uimaan ja ottamaan auringon kylpyjä. «Maasta on meillä tuhka ja tomu, mutta auringosta voima ja ihanuus» on joku lennokkaasti sanonut. Ja jokainenhan me tunnemme, että auringon valo on sielun lääkäri, joka loistavassa katseessaan luo meille hilpeyttä, iloa ja onnea, mutta kaikille ei ole yhtä tunnettua miten syvälle käypä vaikutus ruumiiseemmekin tällä valolla on. Se jalostaa veremme ja puhdistaa ihomme. Kalpeus, verettömyys ja heikko väri, ne hyvin usein johtuvat juuri pimeydestä, valottomuudesta. Luokkasolidarisuudella, — E. M. Jouppi.

SAULT STE. MARIEN UUTISIA

Matti Mäki kuoli

kuumuuteen t.k. 12 p. Mäki oli talossa kaupungilta kävelemällä ja päästyään Albert ja Huron katujen kulmaukseen kaatui hän maahan pyörtyneenä. (Tapahtuma sattui kello 1.) Hänet vietiin heti sairaalaan, vaan apua ei voitu antaa ja kuolema katkaisi nuoren raatajan elämän samana päivänä kello 2.30. Vainaja oli noin 32 v. vanha ja yksinäinen mies. Kotipaikka oli Lapua. Tä mä oli ensimäinen kuolemantapaus kuumuuteen täällä.

Tämänkin kuoleman voi laskea nykäyisen järjestelmän syyksi, sillä Mäki oli sairaustunut hivuttamaa keuhkotai muuta sisällistä tautia jo pitemmän ajan. Huonon taloudellisen aseman takia, kun ei pystynyt enään töihin eikä sitä ollut saatavissakaan, ei hän voinut saada kunnollista hoitoa. Vainaja oli juuri tulossa vapaa paikanvälitystoimistosta töitä kyselemästä, jolloin kuolema tuli ja katkaisi hänen raadantansa. Jos Mäki olisi ollut paremmissa taloudellisissa voimissa, niin tuskinpa hän olisi tällaista kuolemaa saanut. Tämä on nykyinen hyvä yhteiskunta» on lääkäreihin ja kurjalla pohjalla lepäävä. Se ei vuojata köyhää työläistä, vaikka häntä joko näkisi tai johonkin hiveittäisi ja kuolevaiseen hän, tuttavaan tautiin. Ensin täytyy uhrata miehuutensa voimat saadakseen niukan toimeentulonsa ja sitten näin työ tai sortuu avuttomana. Kuinkahan kauan työläiset kärsivät tällaisen jatkuvan. Olisi aika jo luoda järjestelmä sellainen, jossa sen jäsenten ei tarvitsisi sortua ennenaikaisesti.

Kuulemani mukaan eräs toinenkin mies on kuollut kuumuuteen samana päivänä. Kansallisuutta en tiedä.

YHDISTYNEET TOVEREIKSI TOISILLEEN

Beaver Lakella, heinäk. 1 p. 1921

Miss Ester Myllynen

SAARIJÄRVELTÄ

--JA--

Mr Kusti Kuula

NURMOSTA

Parhainta onnea yhteisymmärrykselle toivovat

MARI JA MATTI KUULA
ELINA JA MATTI MYLLYNEN PERHEINEEN
IDA JA OSCAR KUULA PERHEINEEN
MARTHA MÄKI JA LAPSET
MISS KERTTU KUULA

TYÖMIEHEN VASTAAVAN TOIMITTAJAN PAIKKA

on avoinna hakukelpoisten haettavaksi. Hakijan tulee voida täyttää yhtiömme sännöissä määrätyt vastaavan toimittajan tehtävät, hakemuksensa mukaan liittää palkkavaa timuksensa ja lähettää hakemuksensa sisälle tämän heinäkuun 25 päivään mennessä. Jos päteviä hakijoita ilmaantuu heinäkuun 25 päivään mennessä toimitetaan valinta silloin laajennetun johtokunnan kokouksessa.

Hakemukset osotettavat:

TYÖMIEHEN JOHTOKUNTA,
Box 553, Superior, Wis.

D. S. HUMPHREY & CO.

Lamppuja, Tousti paahtimia, silitysrautoja, Vacuum puhdistajia
Sähkötyötä tehdään, Sähkötarpeita
Pesukoneita
Moottori paatti tarpeita
Putki ja Lämmitystyötä
Levysepäntyötä
Kaikellaista
KORJAUSTYÖTÄ
Työpaja
134 Larch Lane
Kauppa
No. 2 Cedar St,
Phone No. 9.

Surulla ilmoitamme että kuolema käsi pois tempasi tapaturmaisesti rakkaanpoikamme

URHO JOHANNES

Ollessaan metsässä pyssyn kanssa, jolloin tuntemattomalla tavalla laukesi pyssy ja lävistäen rinnan josta kuolema seurasi heti. Vainaja oli syntynyt Kurikassa, V. L. kesäk. 8 p. 1903 ja kuoli heinäk. 8 p. 1921. Suremaan jäimme me vanhukset, 3 veljeä ja 3 siskoa, siskon mies sekä laaja sukulais ja tuttavapiiri tässä maassa ja Suomessa.

Josefiina ja Aleksanteri Syväoja
Garson Mine, Ont.

HALUTAAN TIETÄÄ

HALUAISIN saada tietää missä asuskelee isäni John Puttonen. Viime keväänä oleskeli hän täällä Copper Cliffissä ja sitten kun lähti täältä ei ole hänestä kuulunut mitään. Jos joku hänen tuttavistaan huomaa tämän ilmotuksen ja tietää hänen nykyisestä olinpaikastaan, niin olisi hyvä ja kirjoittaisi osoitteella: Aili Puttonen, Box 294 Copper Cliff, Ont.

Hevosia on myöskin kuollut 6. Kuumuus on kohonhutkin ja yli 100 asteen.

Ankara ukkos- ja rajuilma riehui

täällä 13 p. t.k. noin 3—4 aikaan i.p. Vettä ja jäitä satoi kovasti, myrsky on särkenyt paljon akkunoit., repinyt puita ja pienempiä puuaitoja, sekä erään nostosillan terästehtaalla. Vahingon suuruutta sanotaan nous. satoihin tuh. dollareihin. Ilma on nyt raitistunut. Tuuli on pohjoisen puolelta. Kyllähän kuumuus saisi jo loppua, sillä se on ollut aivan maanvaivana.

Työolot täällä on huonot

yhä edelleenkin. Satoja miehiä on työttömänä, kun työvoiman ostajia ei ilmaannu markkinoille. Eikö se nyt hävetä herra huskalaita, kun joskus on pakkotyö, vieläpä sakotetaan kun ei tehty tätä ja nyt taas ei saa töitä vaikka kuolisi. Voitaisiinkohan tätä enään koskaan korjata? — o—nk.

HELSINGIN TYÖVÄEN SÄÄSTÖPANKKI

SUOMI, HELSINKI

KORKO

Säästötilillä	7%
Juoksevalla tilillä	6%

Talletuksia Canadassa välittää Vapauden konttori. Työläiset, lähettäkää säästönne omaan, vakavaraiseen rahalaitokseenne, joka myös suorittaa muita sille antamianne tehtäviä.

The Sudbury Industrial Co-Op. Society, Ltd.

Tarkastakaa seuraavia hintoja:

Harvest Queen jauhot	$5.65 tynnöri
Five Roses jauhot	5.85 tynnöri
Rolled Oats	1.20—20lb.
Nisut	4.00—100 lb.
Shortsit	2.20 säkki
Branit	2.15 säkki
Viheriä kahvi	25c, 30c, 35c, 40c ja 45c lb.
Ohraryynit 8c lb., Pavut 8c lb., Peas 8c lb., Prunes 12½, 15, 25c lb.	
Riisit 12½, 15, 20c lb.	

KANNATTAKAA OMAA LIIKETTÄNNE

SUOMALAINEN RUOKATAVARAKAUPPA & LEIPOMO

Kaikkea ruokatavaraa saatavana ja lähetetään tilausten mukaan. Nopea ja huolellinen tilausten suoritus.

SUPERIOR GROCERY & BAKERY

513 Simpson St. Puhelin S. 1326. Fort William, Ont.

JOBITÖITÄ TEHDÄÄN VAPAUDESSA

Vapauden omassa kirjapainossa tehdään nyt kaikenlaatuisia töitä, KESÄJUHLAMERKKEJÄ — NIMELLÄ JA OSOTTEELLA VARUSTETTUJA KIRJEKUORIA. — KIRJEENPÄITÄ. — NIMI-, KUTSU- JA KAIKENLAISIA LIIKE KORTTEJA. — LENTOLEHTISIÄ. — IKKUNALLA PIDETTÄVÄ ILMOTUSKORTTEJA. — SEKÄ KAIKENLAISTA JOBITYÖTÄ.

Hinnotuksessa käytämme Torontossa vallitseviа taksoja, jotka ovat alhaisemmat kuin missään Canadan pikkukaupungissa.

KAIKKI TYÖ TEHDÄÄN NOPEASTI JA HUOLELLA

Asiamiehet voivat paikkakunnillaan kehottaa liikemiehiä tilaamaan meiltä kaikkea niitä tarpeita mitä liiketoimissaan tarvitsevat.

VAPAUS

Box 69, Sudbury, Ont.

UUTTA VARASTOA

Meille on juuri saapunut uusi lähetys

STOVEJA JA RANGEJA
MARTIN—SENOUR MAALEJA, JAPALAC VARNISH STEINIA, JAPALAC AUTO MAALIA, ALABASTINE SEINÄ FINISTYS MAALIA MARBLE Y.M. LATTIAMAALEJA.
Royal Purple Kananruokia. — Luulauhoja. — Scratch Feet Jauhoja

THE GEO. TAYLOR HARDWARE, LTD.

Phone 179, Timmins, — Cochrane, — New Liskeard, — Cobalt.

SUPERIOR TAILORS

SOO, ONT.

Valmistamme hyviä pukuja ja paltoita. Otamme vastaan kaikkea alaamme kuuluvaa työtä.
TYÖ ENSILUOKKAISTA.
HINNAT KOHTUULLISET.
Iso valikoima kankaita ja näytteitä varastossa.

Laakso ja Erkkilä
388 Queen St., West

LEIPOMO

Meillä on puhdas ja siisti leipomo, käykää katsomassa. Me valmistamme muustaa leipää, kovaa leipää, kaikenlaista valkeata leipää ja myös korppuja.

Lähetämme myös ulos muualle expressissä tai kuinka kukin itse haluaa.

Nicholas Perkovich
Box 66, Worthington, Ont.

DR. F. C. FRASER

HAMMASLÄÄKÄRI
Johnson Block
(Cochranen rautakauppaa vastapäätä)
Phone 157.

BEACH ST. GARAGE

Hyvä palvelus
GRAY DORT AUTOJA
LATOUR & GERMA

SELKÄRANGAN ASETTAJA

Dr. Jas. Newburn
KIROPRAKTORI SPESIALISTI
Phone 1331
153 Larch St. Sudbury, Ont.

S. Kuula

AUTOAJURI
UUSI SUURI AUTO

Tullessanne kaupunkiin löydätte minut kun kysytte Auto Standiltä taika soittamalla Phone 137

Cobaltin Raatajat

Naisia, miehiä ja lapsia halutaan rajaton määrä LAHTI KASSUN SAUNAAN, se on auki joka lauantai klo 1 ip. klo 12 yöllä. Sauna sijaitsee 21 Argentile St., samassa talossa on räätäli sappa.